

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

Bakalářská práce

2023

Jakub Dolejš

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

**Politické instituty v České republice: politická
komunikace a manažerský vztah s mateřskými
subjekty**

Bakalářská práce

Autor práce: Jakub Dolejš

Studijní program: Marketingová komunikace a public relations

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Marcela Konrádová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. 7. 2023

Jakub Dolejš

Bibliografický záznam

DOLEJŠ, Jakub. Politické instituty v České republice: politická komunikace a manažerský vztah s mateřskými subjekty. Praha, 2023. 78 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Marcela Konrádová, Ph.D.

Rozsah práce: 112 784

Abstrakt

Tato práce zkoumá manažerský vztah vybraných politických institutů v České republice s jejich mateřskými subjekty z hlediska teorie politického managementu, konkrétně skrze funkci politického plánování. Dále na tento vztah aplikuje teoretické koncepty týkající se politických institutů. Druhou oblastí výzkumu je komunikace politických institutů v rámci jejich činnosti a cílové skupiny jejich komunikace. Práce tak sleduje, zda instituty v České republice jsou v rámci nastavení své agendy autonomní na základě dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů právě se zástupci politických institutů v České republice. Výpovědi a analýza byla doplněna o data z obsahové analýzy klíčových dokumentů politických institutů, jako jsou zakládací listiny, stanovy nebo webové stránky. Práce tím přispívá k oblasti, která je akademicky dosud neprozkoumána.

Abstract

This thesis examines the managerial relationship of selected political institutes in the Czech Republic with their parent entities from the perspective of political management theory, specifically through the function of political planning. Furthermore, the author applies theoretical concepts related to political institutes to this relationship. The second area of research is the political institutes' communication within their activities and the targeted audiences of their communication. Thus, the thesis investigates whether institutes in the Czech Republic are autonomous in setting their agenda based on data obtained from semi-structured interviews with representatives of policy institutes in the Czech Republic. The interviews and analysis were supplemented with data from content analysis of key documents of political institutes, such as founding documents, statutes or websites. The thesis thus contributes to an area that has not yet been academically explored.

Klíčová slova

Politické strany, politická hnutí, politická komunikace, politický management, politické instituty, politické plánování, think tanky, Česká republika,

Keywords

Political parties, political movements, political communication, political management, political institutes, political planning, think tanks, Czech Republic,

Title

Political institutes in the Czech Republic – political communication and managerial relationship with parent subjects

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat celé řadě lidí. Nejprve paní doktorce Konrádové za cenné poznámky při psaní práce, které poskytovala rychle i přes to, že komunikace ze strany autora práce nebyla vždy odpovídající. Dále bych chtěl poděkovat především všem respondentům za jejich čas a vstřícnost v rámci zpracování tohoto výzkumu. Dále bych chtěl poděkovat svému bratrovi, Honzovi, a kamarádovi, Kostovi (Filipovi), za záchranu práce, když se rozhodl mě během psaní opustit disk. Mimo jiné chci poděkovat i své mámě za to, že mi psaní práce vytrvale připomínala a také bych chtěl poděkovat všem, kteří se mnou práci v jejím průběhu konzultovali. A také chci poděkovat své přítelkyni, Lyduš, která musela oželit společně strávený čas, který jsem trávil právě psaním této práce. Zároveň doufám, že by tato práce udělala radost mému tátovi.

Obsah

1. Teoretická část práce	1
1.1 Politické strany a hnutí	1
1.1.1 Funkce politických stran a hnutí	2
1.2 Politické instituty	3
1.2.1 Funkce politických institutů	6
1.2.2 Politické instituty podle české legislativy	7
1.3 Politický management	7
1.4 Politická komunikace	11
1.4.1 Politická komunikace politických institutů	12
2. Metodologická část	15
2.1 Cíl výzkumu	15
2.2 Metody a design výzkumu	15
2.3 Respondenti	16
2.5 Metoda analýzy dat	17
2.6 Výzkumné otázky	17
2.6 Limity výzkumu	19
3. Praktická část	21
3.1 Jaký je manažerský vztah mezi politickými instituty a jejich mateřskými subjekty v České republice?	23
3.1.1 Jak jsou politické instituty v České republice personálně propojeny s mateřskými subjekty?	25
3.1.2 Jsou politické instituty v České republice autonomní při formulování své agendy?	32
3.1.3 Pomáhají politické instituty v České republice plnit některé funkce svých mateřských subjektů?	35
3.1.4 Shrnutí výzkumné otázky	38
3.2 Jak politické instituty v České republice komunikují svou činnost?	39
3.2.1 Jaké jsou nejdůležitější komunikační kanály politických institutů v České republice?	39
3.2.2 Jaké jsou cílové skupiny politických institutů v České republice?	42
3.2.3 Shrnutí výzkumné otázky	43
3.3 Diskuse	43
Závěr	45

Summary	46
Zdroje	47
Seznam příloh	55

Úvod

Politické instituty – pojem, který je v české legislativě ukotven už přes pět let. Politické strany či hnutí si mohou tyto mozkové trusty po splnění určitých podmínek založit. Jakým způsobem jsou na ně ale vázány? Jakou roli sehrávají tyto instituty pro své mateřské subjekty? A komu vlastně svou činnost komunikují? Tomu už se zákon nevěnuje. Zmíněné organizace jsou fenoménem relativně novým, byť jde pouze o jiný druh společensky známých organizací – think tanků. Ty se v České republice začaly ve větším měřítku objevovat po roce 1989, mezi nimi i první stranické think tanky. Dnes mají své mozkové trusty všechny strany či hnutí, které uspěly ve sněmovních volbách z roku 2021.

Podle zákona má být hlavním předmětem činnosti těchto organizací výzkum, publikace, vzdělávání nebo kulturní činnost ve vybraných oblastech. Podrobnější výčet legislativního ukotvení politických institutů je v druhé kapitole této práce. V těchto českých stranických think tancích figurují často straníci. Posty mají v různých orgánech institutů, a to ať už ve správní radě, předsednictvu nebo také na postu ředitelů či ředitelek. Poslední možnost ale není pravidlem. Autor práce tak chce zjistit, jakou roli politické instituty v České republice sehrávají pro mateřské subjekty a zda tato skutečnost odpovídá tradičním definicím podle odborné literatury (více v podkapitole č. 1.4).

Literatura také definuje, že think tanky, a to bez ohledu na typologii, komunikují svou činnost hlavně směrem k politickým elitám. To proto, že jejich snahou je ovlivnit veřejnou politiku (více o tomto pojednává celá první kapitola této práce). Autor práce se ve svém druhém cíli zaměří na to, zda tato skutečnost platí i u českých stranických think tanků. Tedy zda se opravdu snaží svou činnost komunikovat podle tradičních definic, tj. hlavně tvůrcům politik a vládním představitelům.

V akademickém prostředí jsou politické instituty neprozkoumaným teritoriem. Bakalářské nebo diplomové práce se často věnují fenoménu think tanků obecně. Žádná z nich ale nemá politické instituty jako hlavní téma. Většinou je principem výzkumu vnější analýza webových stránek, stanov, výročních zpráv nebo jiných veřejně dostupných materiálů. Existující výzkumy tak neposkytují vnitřní hled do fungování politických institutů tak, jako si právě tato práce dala za cíl.

Například Kamila Tulisová v bakalářské práci *Think-tanky ČR – funkce, vztahy, zdroje* z roku 2018 velmi podrobně rozebrala přístupy k think tankům v rámci jejich funkcí,

transnacionalitě jejich aktivit, partnerství nebo zdroje financování. Mezi autorkou vybranými think tanky se objevil Institut pro křesťansko-demokratickou politiku, Institut pro politiku a společnost, Institut pro pravicovou politiku, Masarykova demokratická akademie a TOPAZ (Tulisová, 2018, s. 39-41). Další think tanky, kterými se autor této bakalářské práce bude zabývat, v době vzniku práce¹ Tulisové neexistovaly nebo byly v procesu vzniku. Politické instituty ale nebyly hlavním předmětem práce. Samotná praktická část práce pak byla vnější analýzou think tanků, kdy se autorka snažila o kategorizaci think tanků v rámci výše zmíněných aspektů².

Financování politických institutů podrobněji rozebral Petr Šilhán ve své diplomové práci *Kontrola financování volební kampaně v České republice*. Šilhán rozebíral zákon o sdružování v politických stranách a hnutích. Šilhán například zastává názor, že by politické instituty měly mít transparentní veškeré své finanční aktivity, tedy že by měly veřejnosti zpřístupnit i účet, který zpřehlední jejich „běžný provoz“ (Šilhán, 2019, s. 69). Podrobně se Šilhán věnuje i skutečnosti, že politické instituty stanuly před Ústavním soudem, konkrétně (Šilhán, 2019, s. 70) „skupina 18 senátorů podala návrh na zrušení některých ustanovení ZPS dle č. 87. I Ústavy.“ Důvodem návrhu byla například otázka rovné politické soutěže³. Šilhán existenci politických institutů obhajuje, pokud splňují svůj účel. Souhlasí ale s postojem, že příspěvek na činnost politických institutů prohlubuje nepřiměřené rozdíly ve státním financování politických stran (Šilhán, 2019, s. 72).

Velmi zajímavý pohled na think tanky přinesla bakalářská práce Zdeňka Škrobáka z roku 2007. V jedné podkapitole se Škrobák zabývá vztahem think tanků a politických stran, konkrétně zákonodárců z řad ODS, ČSSD, KDU-ČSL nebo KSČM. V rámci jedné části výzkumu Škrobák rozeslal dotazník mezi poslance a senátory, kdy zjišťoval, jakou důležitost pro ně produkty a služby think tanků hrají. Výsledkem bylo, že míra využití služeb nebo produktů zákonodárci byla podprůměrná. A to i přesto, že v další otázce naprostá většina

¹ Práce vznikla 6. prosince 2018 (Tulisová, 2018), tedy například těsně předtím, než oficiálně vznikl například politický institut hnutí STAN – ten byl založen 10. prosince 2018 (Institut moderní politiky iSTAR, 2018, s. 6).

² Autorka například došla k tomu, že z 21 zvolených think tanků 90,5 % provádělo výzkumnou funkci. Vzdělávací aktivity nebo programy pak zajišťovalo necelých 62 %, advokační funkci provádělo přes 76 % z nich. Kontakt se zahraničním pak mělo přes 95 % ze zvolených think tanků a necelá čtvrtina se nehlásí k ideologickým myšlenkám a hodnotám (Tulisová, s. 59, 2018).

³ Podle navrhovatelů se znevýhodňovaly menší a nové politické strany. Zároveň kritizovali kritérium, kterým vzniká nárok na příspěvek, a to úspěch v jedněch volbách – konkrétně ve volbách do Poslanecké sněmovny – a na další volby není brán ohled (Šilhán, 2019, s. 71).

uvedla, že pro fungování demokracie a občanské společnosti jsou think tanky podle nich užitečné (Škrobák, 2007, s. 19-22).

Autor práce mírně pozměnil záměr práce od toho, jak jej stanovila teze práce. Nově se tato práce zaměřuje na samotné propojení mateřských subjektů, a to například z hlediska zadání agendy pro činnost institutů, a také podobu komunikace, kterou politické instituty pro svou činnost využívají. Autor práce toto zaměření zvolil po důkladném studiu odborné literatury, ve kterém se objevovaly konkrétní definice stranických think tanků. Na základě rozhovorů s čelními představiteli politických institutů v České republice a jejich klíčových dokumentů a webových stránek tak chce ověřit, zda je zástupci těchto organizací vnímají stejně jako je vnímá odborná literatura. Stejně tak přistupuje ke komunikaci politických institutů, kdy ověřuje, zda politické instituty kopírují trendy světa.

Tato práce se dělí do tří kapitol. Úvodní kapitola pokrývá celý teoretický rámec práce. Definuje teorii politických stran a hnutí, jejich cíle a funkce. Dále se zabývá politickými instituty podle odborné literatury a také podle české legislativy. Následně autor práce rozebírá politický management, ze kterého vybírá vhodné teoretické rámce pro zkoumání manažerského vztahu politického institutu s mateřským subjektem. Poslední teoretickou částí této práce je politická komunikace, konkrétně politická komunikace v kontextu politických institutů. Ve druhé kapitole autor práce definuje metodologii zvolenou pro výzkum v rámci této práce, tedy polostrukturované rozhovory v kombinaci s obsahovou analýzou klíčových dokumentů politických institutů. Dále stanovuje hlavní výzkumné otázky společně s vedlejšími výzkumnými otázkami. Vysvětluje i limity výzkumu a popisuje také metodu analýzy dat. Poslední kapitola je praktickou částí této práce, která se snaží odpovědět na základě odborné literatury na výzkumné otázky tak, jak je stanovuje metodologická část této práce. Cílem této práce je tedy zjistit, jaký vliv mají mateřské subjekty na stanovení agendy politických institutů a jak a komu organizace následně komunikují svou činnost.

1. Teoretická část práce

1.1 Politické strany a hnutí

Politické instituty jsou podle české legislativy přidružovány k politickým stranám a hnutím. Strany a hnutí jsou nedílnou součástí veřejného života ve většině demokratických zemí. Jejich činnost pravidelně plní stránky novin, zpravodajských webů i feedů na sociálních médiích. Často jsou středem odborných diskusí, ale i vyostřených lidových debat. Z veřejného diskurzu se tak může zdát, že definice politické strany či hnutí je poměrně jednoduchá. Český právní řád ale například definici politické strany či hnutí neobsahuje, ani mezi nimi nedělá podle Zákona o sdružování v politických stranách (1991) rozdíl. Mezi odborníky pak na vymezení těchto subjektů nepanuje shoda.

Podle politologů a dalších odborníků je označení politické strany nejednoznačné a příliš obecné. Autoři „*se definici pojmu politická strana buď vyhýbají, nebo na podobnou snahu výslovně rezignují*“ (Říchová, 2002, s. 87). Čeští odborníci se ale shodují, že politické strany mají společný rys, a to snahu o zisk a následný výkon politické moci (Novák, 1997, s. 22; Cabada a Kubát, 2003, s. 227; Říchová, 2002, s. 89). Fiala se Strmiskou se definici politických stran věnovali ve společné knize velmi zevrubně. Mimo jiné zmínili i popularizovanou definici G. Sartoriho, takzvanou minimální definici. Fiala a Strmiska ale tuto definici vyhodnotili jako velmi limitující⁴ (Fiala a Strmiska, 2009, s. 30).

Jedním ze základních kritérií politických stran je podle literatury tedy zisk moci. Tuto skutečnost reflektuje mezi svými základními kritérii pro tyto subjekty ve svém popularizovaném schématu i politoložka Blanka Říchová (2002, s. 89):

1. organizace, která je dobrovolná, trvalá a otevřená a její členové mají společné představy a zájmy;
2. snaha o zisk politické moci;
3. dosáhnutí moci prostřednictvím voleb.

V podstatě stejné schéma, jen s jiným pořadím, zvolil i Klíma (1998, s. 15). Podobně politické strany vnímá i Novák (1997, s. 22), který strany vidí jako „*organizace, které se snaží mobilizovat občany okolo politického programu, aby dosáhly politické moci.*“ Tyto definice jsou pro účely této práce dostačující.

⁴ Podle Fialy a Strmisky (2009, 30) je „minimální charakter“ definice od Sartoriho nedostačující, protože nerozlišuje politické strany od jiných politických organizací. Skupina podobně smýšlejících lidí totiž může být interpretována jako řada zájmových skupin, např. odbory, sociální hnutí, mafie nebo také církve. Fiala a Strmiska tuto definici tak vnímají pouze jako pomocný nástroj při identifikaci politických subjektů.

Je ale i tak nutné podotknout, že pro každou situaci je možné zvolit jinou specifickou definici politických stran. Třeba Fiala a Strmiska v podkapitole Obecná teorie politické strany nestanovili žádnou novou vlastní definici, protože by to podle jejich slov bylo „zbytečné“⁵ (Fiala a Strmiska, 2009, s. 40). Podle Petra Fialy jsou společenské názory pro politické strany klíčové. Politické subjekty pracují tak, aby zastupovaly právě tyto skupiny, což z nich činí součást celku, kterým je společnost (Klíma, 1998, s. 14).

Politická hnutí stejně jako strany usilují o zisk a výkon moci. Obecně jsou ale hnutí považována za širší fenomén než politické strany. Zároveň se vyznačují menší mírou organizovanosti. Identifikace rozdílů mezi těmito politickými subjekty je poměrně složitá, hlavně v začátcích jejich fungování. Politická hnutí se snaží svým označením od ostatních subjektů vymezit proto, aby bylo jasné, že mají značně širší společenský rozměr (Strmiska et al., 2005, s. 12).

1.1.1 Funkce politických stran a hnutí

Cílem politických stran a hnutí je tedy ve většině případů zisk a výkon moci. K tomu, aby strany či hnutí tohoto poslání dosáhly, tak plní různé funkce. Podobně jako vnímání definice politických stran a hnutí, i vymezení jejich funkcí je středem mnoha neshod mezi odborníky.

Jedním z možných přístupů k tomuto jevu je ten funkcionalistický. Tento pohled poukazuje na to, že v demokratické společnosti hrají řadu klíčových rolí. Následující výčet funkcí uvádí Novák (1997, s. 42) ve své práci, která se mimo jiné touto koncepcí zabývá:

1. nábor, výběr a rotace vedení
2. strukturování veřejného mínění, vytváření politických programů, přičemž strany se stávají zprostředkující veličinou mezi veřejným míněním a politickou mocí
3. integrace sociálních skupin, usmiřování nebo harmonizace, seskupování nebo agregace různých zájmů
4. kontrola, koordinace a stabilizace vládních institucí

Je důležité poznamenat, že toto členění se týká stran v pluralitních systémech. Jiný přístup zvolili Cabada a Kubát (2003, s. 241-242), podle nich existují tři základní funkce politických subjektů: sociální, státní a organizační. Sociální funkce spojuje politické subjekty s voliči a mobilizuje je k získání politické moci. Státní funkce, známá také jako veřejná funkce, zahrnuje službu ve vládě a ovlivňování chodu země prostřednictvím realizace programových nebo

⁵ Fiala a Strmiska tento postoj odůvodňují třemi argumenty: (1) Je nemožné vytvořit platnou obecnou definici politické strany; (2) Speciálních definicí existuje dostatek; (3) neobjevily se nové poznatky pro tvorbu nové speciální definice (Fiala a Strmiska, 2009, s. 40-41).

koaličních strategií. Organizační funkce umožňuje dlouhodobé fungování politických subjektů tím, že vytváří vnitřní organizaci a omezuje vnější vlivy. Rolím politických stran či hnutí se Cabada a Kubát věnovali poměrně stručně. Sami však uvedli, že nejpodrobněji se touto oblastí zaobíral Petr Fiala a Maxmilián Strmiska v knize *Teorie politických stran*.

Fiala a Strmiska ve své knize probrali celé spektrum historických přístupů k funkcím politických stran. Mezi nimi například kategorizaci od Georga Brunnera, který určil čtyři funkce stran či hnutí. Strany v rámci tohoto přístupu mají propojovat občany se státem, mají ze svých řad vybírat lidi do vládních postů, vítězná strana má vykonávat exekutivu státu a politická opozice má kontrolovat výkonnou moc. Fiala a Strmiska představili dále i přístupy Gabriela Almonda nebo Elmara Wiesendahla. Za nejvhodnější ale označili katalog funkcí Klause von Beyme (Fiala a Strmiska, 2009, s. 69):

1. Vymezení cíle, tedy ideologie a programu.
2. Artikulace a agregace společenských zájmů.
3. Mobilizace a socializace občanů v systému, a to hlavně během voleb.
4. Rekrutování elit a tvorba vlády.

Tento přístup se velmi popularizoval, podle Fialy a Strmisky ho ale ovšem nelze považovat za univerzální. To uznal i sám Beyme, který uvedl, že ne všechny strany se podílí na tvorbě vlády nebo jsou v opozici (Fiala a Strmiska, 2009, s. 70). S přístupem Beymeho se ztotožňuje i Říchová (2002, s. 91) a podobný katalog funkcí je možné nalézt i třeba u Nováka (1997, s. 42).

Pro účely této práce využije autor právě přístupu Klause v. Beymeho. Se znalostí funkcí a cílů politických stran či hnutí je nutné se podívat na samotné politické instituty, jejich definici, role a způsob komunikace podle odborné literatury. Je nutné také zmínit, jak jsou tyto organizace ukotveny v české legislativě. Na základě těchto poznatků je pak možné zkoumat, zda a jakým způsobem pomáhají politické instituty plnit funkce mateřských subjektů.

1.2 Politické instituty

Politické instituty jsou pro český právní řád stále relativně novým pojmem. Termín je ale jen dalším označením pro známější pojem, a to think tank. Takto jsou často označovány například v mediálním prostředí. Pro jednotnost terminologie bude autor práce zmiňovat politické instituty pouze v kontextu tzv. stranických think tanků, které odpovídají jejich definici. Obecně jsou think tanky koncept, který se objevil již začátkem 20. století ve Spojených

státech⁶. Během druhé světové války byly think tanky pro USA velkým přínosem, fungovaly jako „*bezpečné prostředí, v němž se nacházeli vojenští a občanskí odborníci, kteří mohli vypracovávat plány invaze a další vojenské strategie*“ (McGann a Weaver, 2000, s. 2). Jejich přínos zaznamenala i nejvyšší vládní garnitura Spojených států a podpořila jejich poválečný rozvoj. Právě v dekadách, které přišly po světovém konfliktu, došlo k velkému rozmachu těchto organizací. Rozšířila se například jejich typologie nebo funkce. Objevovaly se výzkumné organizace pro studia mezinárodních vztahů nebo takzvané advokační think tanky⁷. Rozvoj pokračuje ale i nadále, jako poslední se zjevily například think tanky odkazující na významné osobnosti. Jejich identita měla napomoci legitimaci těchto organizací u odborníků a veřejnosti (Abelson, 2018, s. 29-32, s. 34-37).

Na vymezení termínu think tanky není mezi odborníky shoda. Nejpopulárnější definici přinesl McGann a Weaver (2000, s. 4-5), kteří think tanky vymezili jako „*nevládní neziskové výzkumné organizace*“⁸. Od této definice odráží své publikace řada dalších autorů. Mezi nimi například Andrew Rich (2004, s. 11), který dodává, že think tanky bývají zaměňovány za vládní nebo univerzitní organizace. Dodává, že by neměly být založeny na ničích zájmech a měly by produkovat odbornou expertízu a myšlenky. Myšlenky McGanna a Weavera reflektoval ve své knize i tuzemský autor Jiří Schneider. Schneider ve své definici rozvedl oblasti výzkumu think tanků. Těmi by měla být politika, podnikání i třetí (nevládní, občanský) sektor (Schneider, 2003, s. 31). Důležitý byl pro něj také aspekt nezávislosti. Podle Hartwiga Pautze (2012, s. 14) má absence těchto vazeb maximalizovat kredibilitu organizace při poskytování politických rad a odborných znalostí. Ideu nezávislosti ale vyvrací například Diane Stoneová. Ta tvrdí, že je tento

⁶ První organizace tohoto typu, tedy think tanky, registruje odborná literatura už mezi lety 1900 až 1920. McGann a Weaver (2000, s. 2) ve své knize uvádí, že v tomto období vznikaly organizace typu *Carnegie Endowment for International Peace* (1914), *Kiel Institute of World Economics* (1914), *Brookings Institution* (1916) nebo *Royal Institute for International Affairs* (1920).

⁷ Tento typ think tanků se více angažoval v tzv. politické aréně. Jejich cílem bylo ovlivnit politické aktéry, aby prosadily návrhy korelující se zájmy daného think tanku. Více informací přinesou další části této podkapitoly.

⁸ Typologií McGanna a Weavera se řídí řada dalších autorů. V rámci typů think tanků identifikovali čtyři kategorie (McGann a Weaver, 2000, s. 7): (1) Univerzity bez studentů neboli akademické think tanky, se převážně skládají z pracovníků s akademickým vzděláním. Jsou financovány převážně nadacemi, korporáty nebo individuálními sponzory. Agendu si volí interně think tank sám, je ale možné vyzorovat snahy finančních zdrojů toto zaměření ovlivnit ve svůj prospěch. Cílem činnosti těchto think tanků je produkce objektivních akademických výzkumů nebo odborných článků. (2) Smluvní think tanky se složením podobají těm akademickým. V rámci fungování se ale spoléhají primárně na smlouvy s vládními orgány. To implikuje vliv těchto institucí na činnost těchto think tanků. Jejich produkty jsou reporty pro vládní subjekty a jiné klienty se shanou o co neobjektivnější přístup. (3) Advokační think tanky jsou formálně nezávislé. Jsou ale spojovány s určitou ideologií. Cílem jejich činnosti není formulovat co nejlepší návrhy pro změny vybraných politik, naopak se snaží prosadit určitý myšlenkový směr. Pracovníci jsou převážně vládní úředníci, členi stran a hnutí nebo zájmových skupin. Toto personální obsazení ubírá na kredibilitě a nezávislosti jejich produktů. Těmi jsou často stručné briefy. Financovány jsou nejčastěji korporacemi nebo odbory.

přístup nerealistický a nelze ho aplikovat mimo anglo-americký systém. Think tanky se musely svým fungováním přizpůsobit různorodým systémům po celém světě, což vedlo k vzniku politických a organizačních tlaků, které mohou ovlivňovat jejich práci (Stone, 2007, s. 260-261). Afiliativní povaha think tanků je podle Julianne Hauck (2017, s. 5) jedním z jejich základních rysů. Podmiňuje ho socioekonomický i politický kontext, ve kterém se tyto výzkumné organizace nachází. Vliv má také závislost těchto organizací na finančních zdrojích třetích stran⁹. Kelstrup vymezil čtyři základní kritéria pro think tanky. Měly by mít fyzické sídlo, nárokovat si určitou míru autonomie, snažit se ovlivnit veřejnou politiku (konkrétně směr činností tvůrců politik) a měly by být aktivní v mobilizaci výzkumu v oblasti veřejné politiky¹⁰ (Kelstrup, 2016, s. 29).

Pro tuto práci je ale podstatné uchopit definici politických institutů. Úvod podkapitoly naznačil, že v odborné literatuře jsou označovány jako stranické think tanky. Pro sjednocení terminologie bude ale autor práce nadále využívat označení politický institut. Jde o fenomén, který je typický pro západní Evropu. Nejvíce se uchytil v Německu. V posledních letech se politické instituty dostaly i do nadnárodní úrovně politiky, například do Evropské unie (Kelstrup, 2016, s. 62). Tyto organizace jsou nejpodobnější advokačním think tankům (více v poznámce pod čarou č. 8), točí se totiž kolem témat a platform přídružené strany či hnutí (McGann a Weaver, 2000, s. 8). Po personální stránce sestávají primárně ze současných nebo bývalých straníků, to implikuje určitou úroveň loajality mateřskému subjektu. Zároveň jsou subjektem financovány, v tomto ohledu ale existuje i dotace ze státní kasy. Právě důsledkem afiliativního vztahu mezi stranou a výzkumnou organizací je skutečnost, že agendu institutu určují aktuální potřeby mateřského subjektu (McGann a Weaver, 2000, s. 8). Zaměření institutů je podle Kelstrupa (2016, s. 61) „*velmi citlivé na změny v politické poptávce po nových změnách v mateřské straně či hnutí.*“ Ve výstupech se zaměřují na komplexní, dlouhodobé společenské výzvy, které nelze vyřešit v krátkém časovém horizontu. Otázka autonomie je ale podle Kelstrupa v případě politických institutů velmi individuální. Musí se totiž řídit hodnotami přídružených subjektů, ale míra nezávislosti při tvorbě nových politických řešení záleží na dané situaci. Zároveň se do svých řad podle Kelstrupa (2016, s. 62) mají instituty snažit dostat i členy mimo politickou elitu.

⁹ Jako tzv. třetí stranu měla Hauck (2017, s. 29-30) na mysli například vládní garnitury nebo společenské tlaky v podobě zájmových nebo nátlakových skupin, politických stran a firem.

¹⁰ Rozvoj výzkumu v oblasti veřejné politiky mohou podle Kelstrupa (2016, s. 29-31) think tanky podpořit řadou aktivit, např. pořádáním odborných akcí, publikacemi nebo komunikací s médii.

Spojení s konkrétní politickou stranou či hnutím může být pro institut i značnou překážkou v jejich aktivitě. Pokud právě mateřská strana či hnutí nejsou v pozici moci, konkrétně ve vládě, může být jejich přístup k tvůrcům politik a vliv na ně značně omezený (McGann a Weaver, 2000, s. 8; Kelstrup, 2016, s. 61). Podle Kelstrupa je i riziko, že se z daných organizací stanou stranické kluby, což by mohlo opět ohrozit jejich kredibilitu u politických oponentů. Podle McGanna a Weavera (2000, s. 10) omezuje afiliativní povaha politických institutů objektivitu, kredibilitu a nezávislost v jejich činnosti. Vliv na činnost politických institutů má i zdroj jejich financování. Právě Kelstrup (2016, s. 56) definoval politické instituty podle jejich závislosti na dotačních zdrojích. Právě to, odkud institut čerpá finance, silně ovlivňuje jeho agendu a zaměření činnosti.

1.2.1 Funkce politických institutů

Odborníci přisuzují institutům celou řadu rolí. Ne všechny funkce ale musí veškeré organizace plnit. Základní funkci institutů zmínily už předešlé odstavce, a to výzkum. Tato funkce se většinou sdílí napříč celou typologií think tanků obecně. Výzkum politických institutů se má podle McGanna a Weavera (2000, s. 5) zaměřovat hlavně na „*politické problémy a politická řešení*“. To koreluje s jejich zaměřením na veřejnou politiku a výsledkem mají být například návrhy nových podob zákonů. Svým způsobem se výzkumná funkce institutů velmi podobá jejich další funkci, a to poradenství. Liší se ale v tom, že v poradenství instituty čerpají z již existujících informací, zatímco v rámci výzkumu tvoří nové výstupy. Příjemci rad organizací jsou nejčastěji tvůrci politik nebo média. Formou jsou pak nejčastěji brífinky nebo semináře, ale mohou mít i podobu komentářů v médiích (McGann a Weaver, 2000, s. 5-6).

Politické instituty mají podle Echa (2019) tři funkce:

1. *Instrumentální* – Klíčové, rozhodovací orgány mateřského subjektu se obrací na odborníky nebo organizaci při analýze problémů veřejné politiky a při stanovení postupů pro jejich řešení.
2. *Symbolická* – Politické instituty v rámci této funkce legitimizují projevy a jiné způsoby jednání. Dělají to tak, že se jejich autorita nárokuje nezávisle na politických projektech.
3. *Networking* – Politický institut má zároveň fungovat jako zdroj

Echt zároveň zdůrazňuje, že u každého politického institutu závisí na charakteru přidružené strany a také na hodnotě, které mateřský subjekt přikládá odborným poznatkům ve vztahu k politickým cílům (ty jsou vymezeny v podkapitole č. 1.1). Instituty pak musí hledat balanc mezi tím, aby byly ve své činnosti autonomní a aby mohly fungovat jako zdroj pro svůj

mateřský subjekt. V tomto ohledu je nutné mít na vědomí skutečnost, že politické cíle mají pro přidruženou stranu či hnutí jasnou prioritu (Echt, 2019).

1.2.2 Politické instituty podle české legislativy

Politické instituty se v České republice vyskytují už zhruba tři dekády¹¹. Legislativní ukotvení našly ale až díky návrhu novely zákona o politických stranách a hnutích. Cílem těchto výzkumných organizací měl být rozvoj zájmu o volby mezi občany a rozšíření základny odborníků jednotlivých politických stran či hnutí.

V českém právním řádu mají politické instituty ukotveny čtyři hlavní cíle: (1) výzkum; (2) publikace; (3) vzdělávání; (4) kulturní činnost. Tato činnost musí být v následujících oblastech podle Zákona o sdružování v politických stranách (1991):

- a. rozvoje demokracie, právního státu, pluralismu a ochrany základních lidských práv
- b. rozvoje občanské společnosti a společenské soudržnosti
- c. podpory aktivní účasti občanů na veřejném životě
- d. zlepšení kvality politické kultury a veřejné diskuse, nebo
- e. přispívání k mezinárodnímu porozumění a spolupráci

O výsledcích těchto aktivit musí politické instituty reportovat tak, aby k výsledkům měl každý odkudkoliv přístup, třeba prostřednictvím webových stránek.

Politické instituty mohou za určitých podmínek čerpat příspěvek ze státní kasy. Tyto podmínky musí splnit jejich zakladatel, tedy strana nebo hnutí. Nárok mají pouze ty organizace, které měly alespoň jednoho svého poslance „*ve dvou z posledních tří po sobě jdoucích volebních období Poslanecké sněmovny včetně probíhajícího volebního období a která je zakladatelem nebo členem politického institutu*“ (Zákon o sdružování v politických stranách, 1991). Získaný příspěvek je pak možné využít pouze na financování činnosti institutu. Výše dotace se odvíjí od výše příspěvku, který mateřský subjekt obdrží na vlastní provoz ze státního rozpočtu. Konkrétně je to desetina toho, co náleží stranám na jejich činnost.

1.3 Politický management

Politické strany a hnutí potřebují pro své řádné fungování efektivně nastavit své řízení, aby dosáhly svých cílů. Tím a mnohem více se zabývá obor politického managementu. Ten se

¹¹ Nejstarším politickým institutem je Masarykova demokratická akademie, která funguje právě od začátku 90. let 20. století. Think tanky se ale začaly objevovat v 90. letech obecně, například Centrum pro demokracii a kulturu (1993), Liberální institut (1990), Občanský institut (1991), Centrum pro ekonomický výzkum a postgraduální vzdělávání (1990) a další (Schneider, 2003, s. 51-53).

zabývá mimo jiné komplexním fungováním politických subjektů a jejich vlivu na utváření politiky. Je nutné podotknout, že například o řízení podniků, tj. business managementu, existuje literatury mnoho, konkrétně politickým managementem se takové množství literatury nezabývá. Lees-Marshment ve své pozdější práci společně s Bendlem shledala (2022, s. 305-306), že literatura v této oblasti je nedostačující. Sice řada z nich nese ve svém názvu termín politický management, jeho podstatu ale nerozebírá. Publikace se zabývají třeba politickou kampaní, nikoliv řízením organizace.

Politický management je mezioborová disciplína. Databáze smluv *Law Insider* ho definuje jako „*aktivní účast na vedení, dohledu nebo řízení stranické politické skupiny nebo kampaně pro veřejnou funkci*“ (Law Insider, 2023). Do češtiny tak lze politický management přeložit jako politické řízení. Tak ho pojmenoval i Štědroň. Jeho definici autor pojal jako „*soustavu rozhodovacích úkonů, zahrnujících plánování, organizování, vedení a kontrolu organizačních činností zaměřených na dosažení zvolených cílů*“ (2013, s. 10). V rámci zachování jednotného pojmenování bude ale autor práce nadále využívat termín politický management. Stejně jako Štědroň vnímá politický management i Mensah (2017, s. 159). Podle Štědroň (2013, s. 10) je tato disciplína zároveň podmínkou pro dosažení vytyčených cílů v politice. Lees-Marshment do politického managementu zahrnuje tzv. politické praktiky¹². V disciplíně podle autorky (2021, s. 14) jde o to, jak tito aktéři v organizacích využívají koncepty a nástroje řízení zahrnující plánování, personalistiku, hodnocení, organizování a vedení k dosažení organizačních cílů. Lze ho vnímat jako proces, v jehož rámci politici, strany či hnutí a další politická uskupení určují zásadní témata, priority a rozvíjejí a vyjadřují své názory k zásadním tématům a prioritám (Štědroň, 2013, s. 27).

Vojvodić et al. (2016, s. 18) vytyčili několik zásad pro lepší uchopení politického managementu, a to (1) princip mezilidských vztahů; (2) zásadu kvality politického programu; (3) princip efektivity politické správy. Vojvodić et al. (2016, s. 18-19) stanovili i několik principů politického managementu, přičemž vychází ze základních zásad pro obecný management. Mezi nimi je například princip dělby práce a odpovědnosti, systém kontroly nebo pečlivý výběr pracovníků (2016, s. 19).

Primárním organizačním cílem politického managementu je efektivní využití zdrojů daného subjektu k dosažení organizačních cílů. Samotný charakter těchto cílů je na rozhodnutí jednotlivých organizací. Mezi nimi mohou být například ideály a hodnoty, jako je třeba řízení vlády ve veřejném zájmu (Lees-Marshment, 2021, s. 16-17). Štědroň (2013, s. 10) jako cíl

¹² Lees-Marshment (2021, s. 14) je definuje jako politiky, politické pracovníky, stranické úředníky a politické poradce v politických organizacích, jako jsou politické kanceláře, stranické organizace a volební týmy.

politického managementu vidí dosažení stěžejních podstatných zájmů daného subjektu v dlouhodobém horizontu. Ty jsou provázané s cíli politické činnosti – těmi jsou hodnoty nebo zájmy konkrétního subjektu. Pod hodnotami Štědroň vidí ideologické schéma, třeba konzervatismus, liberalismus nebo socialismus. Zájmy pak autor definuje jako subjektivní preference organizace, tj. že se daný subjekt zaměřuje na některé konkrétní oblasti a jevy života (Štědroň, 2013, s. 10). Se znalostí poznatků z podkapitoly č. 1.1 je možné určit jako hlavní cíl politických stran či hnutí zisk a výkon politické moci.

K dosažení těchto cílů je nutné nadefinovat funkce politického managementu. Politický management má podle Vojvodiće et al. (2016, s. 21) pět hlavních funkcí:

1. Politické plánování
2. Organizace politické strany a politických procesů:
3. Vedení nebo řízení politické strany a politických procesů
4. Koordinace mezi účastníky politického procesu
5. Kontrola práce a výsledků politické strany a jejích členů na pozicích výkonné a zákonodárné moci (přírodní, lidské, finanční, informační a jiné zdroje)

Nejpodrobněji rozebrala politický management ve své knize *Political Management, The Dance of Government and Politics* Jennifer Lees-Marshment, která byla zároveň editorkou několika dalších knih, které se managementu podle svého názvu věnovaly. Jak ale zaznělo na začátku této podkapitoly, termín politický management tyto publikace často pouze nesou v názvu, v obsahu se mu ale příliš nevěnují. Funkce politického managementu tak budou shrnuty na základě teorie nastavené Lees-Marshment:

1. *Politické plánování* (Lees-Marshment, 2021, s. 62-64) – Politické plánování zahrnuje pochopení poslání, vize, cílů a strategie organizace a vytváření různých plánů na všech úrovních. Poslání by mělo být dlouhodobé a široce pojaté a mělo by obsahovat klíčové hodnoty. Celkový cíl by měl být stanoven politickými odborníky na vysoké úrovni. Nejvyšší představitelé organizace by měli vytvořit prohlášení, která vyjadřují, čeho chtějí v krátkodobém horizontu dosáhnout. To by mělo být sděleno prostřednictvím projevů, zpráv nebo dokumentů. Daná organizace by měla mít dostatek času a zdrojů k dosažení stanovených cílů. Měla by být také flexibilní, aby mohla využít naskytnutých příležitostí a přijmout opatření v případě krize. Čelní političtí představitelé by zároveň měli zahrnout manažery napříč celou organizací tak, aby mohli tvořit své vlastní plány, které korelují s nastaveným posláním organizace. K tomu by tito manažeři nižší úrovně měli využívat prostředky jako je stanovování priorit, koordinace nebo přidělování

odpovědností. Efektivní komunikace a podpora veřejnosti jsou klíčové pro politické kampaně, strany, vlády nebo organizace, stejně jako pro realizaci politiky po zvolení a nástupu do funkce. Tato klíčová složka politického managementu je nezbytná pro udržení podpory veřejnosti a zajištění úspěšného provádění politiky.

2. *Politické organizování* (Lees-Marshment, 2021, s. 104-105) – Pochopení moci, její obezřetné využívání a organizování lidí v rámci politických stran, kampaní, vlády nebo organizací – to vše jsou základní součásti politického organizování. To s sebou nese vytváření mezioborových pracovních skupin a také komisařů, kteří se zaměřují na konkrétní politické otázky. Komunikace, pozitivní interakce mezi politiky a zaměstnanci a dlouhodobé procesy by měly být hlavními cíli politických manažerů, kteří zaujímají proaktivní přístup k řešení organizačního rozvoje a změn.
3. *Politické HR*¹³ (Lees-Marshment, 2021, s. 153-154) – Politické HR je složitá a náročná disciplína, která zahrnuje ovlivňování zvolených politiků, placených zaměstnanců a dobrovolníků za účelem dosažení cílů organizace. Lidské zdroje jsou podle Mensaha (2017, s. 159) nejvýznamnějším prostředkem politických stran, je proto nutné zřídit jejich efektivní vedení. Nedostatek standardních postupů v oblasti lidských zdrojů využívaných v podnikatelské sféře, jako je analýza pracovních míst a jasné popisy pracovních míst, ztěžuje vedení profesionálních výběrových řízení a vytváření efektivní orientace pro odborníky z politické praxe. Školení a rozvoj pro vysoce postavené pozice, jako jsou vedoucí pracovníci a ministerské funkce, jsou velmi nedostatečné, což vede k nedostatečné podpoře talentu a výkonu. Zdůrazňuje se, že nedostatečná politická personalistika ovlivňuje nejen jednotlivce, ale brání i celkové efektivitě organizace.
4. *Politické vedení* (Lees-Marshment, 2021, s. 188-189) – Rozvoj kompetencí, schopností a vlastností je pro politické vedení nezbytný, protože se jedná o komplexní práci. Zahrnuje uplatňování různých strategií, včetně formálních autorit, nejasných zdrojů moci, transformačních strategií, strategií spolupráce a delegování, jakož i přesvědčování při vyjednávání, interakci s ostatními a navazování vztahů. Aby bylo efektivní vedení úspěšné, je třeba budovat schopnosti, přizpůsobovat se různorodým situacím a používat různé komunikační techniky.
5. *Politická revize* (Lees-Marshment, 2021, s. 204-205) – Řešením nedostatků, zdůrazněním silných stránek a úpravou chování zaručuje politická revize, že organizace postupuje vpřed směrem ke svým cílům. Politické organizace musí zajistit, aby

¹³ Název HR je odvozený z anglického „Human Resources“ a znamená lidské zdroje. I proto se někdy HR označuje také jako personalistika nebo řízení lidských zdrojů (Vema, 2019).

nestagnovaly nebo neztrácely půdu pod nohama. Strany a vlády věnují na revizi finanční prostředky, ať už jde o průběžné posuzování, sebekontrolu, mechanismy odpovědnosti nebo řešení konkrétních případů. Aby bylo dosaženo skutečné změny a zvýšení celkové výkonnosti, musí přezkumy vyústit v doporučení pro budoucí opatření na všech úrovních společnosti, včetně jednotlivých zaměstnanců.

V rámci této práce není možné prozkoumat dopodrobna všechny zmíněné funkce politického managementu. Taková práce by nadměru přesahovala formát, který náleží bakalářské práci. Zároveň by bylo vhodnější se v takovém případě zaměřit na politické instituty individuálně a prozkoumat je z hlediska politického managementu dopodrobna. Autor práce tak v rámci manažerského vztahu institutů s jejich mateřskými subjekty zkoumá hlavně první funkci politického managementu, a to politické plánování. Tedy to, kdo a jakým způsobem je určuje cíle a agendu politického institutu. A jakým způsobem politické instituty případně pomáhají politické instituty v plnění funkcí mateřských subjektů, pokud je to součástí politického plánu institutu. Dále je ale také nutné zjistit, jakým způsobem instituty komunikují.

1.4 Politická komunikace

Výsledky své činnosti musí politické instituty ze zákona povinně zpřístupnit všem a odkudkoliv. Samotné organizace pak volí způsob, kterým tuto povinnost splní. Politické instituty ale komunikují podle teorie různými způsoby.

Je nutné si nejprve definovat pojem politické komunikace. Podobně jako řada dalších sociálně-vědních disciplín, ani politická komunikace nemá nastavenou obecnou definici, na které by byla mezi odborníky nebo v akademické sféře shoda. V širším pojetí se tento termín definuje jako komunikační vztah mezi médii a politickými strukturami. Tuzemský pohled na problematiku zpracoval například Jirák a Říchová v knize *Politická komunikace a média* (2000). Ti politickou komunikaci chápou jako proces, ve kterém se vyměňují symboly. Spojují ji přednostně s mezilidskou, verbální a masovou komunikací. Podstatné podle Jiráka a Říchové je, že „výměna zpráv musí mít vliv na vztah k politickému systému“ (2000, s. 7). Součástí procesu politické komunikace tak je přijímání a zpracování sdělení nebo zpráv.

Často se autoři ve svých publikacích odkazují na vymezení politické komunikace od Briana McNaira. Ten stanovil, že politická komunikace probíhá na třech úrovních (McNair, 2011, s. 4):

1. Všechny formy komunikace realizované politiky a dalšími politický aktéry pro dosažení určitých cílů;

2. Komunikace adresovaná těmto politickým aktérům od aktérů nepolitických (tj. od voličů nebo komentátorů);
3. Komunikace o těchto aktérech a jejich aktivitách (zejm. ve zpravodajství, komentářích a jiných formách mediálních).

Z těchto úrovní plyne, že McNair jako hlavní aktéry politické komunikace vnímá občany, politické organizace a média. Za velmi klíčovou označil roli masmédií. Takový přístup se ale setkal s kritikou, že McNair „*neregistruje politickou komunikaci mimo média*“ (Křeček, 2013, s. 10). McNair (2011, s. 4) však ve své knize zohlednil, že v jeho definici chybí řada podstatných oblastí politické komunikace, mimo jiné konverzace lidí v barech o politice, jednání vlád za zavřenými dveřmi nebo informace získané novináři při osobních setkáních s politickou elitou. V tomto modelu občan není politickým aktérem. Podle Křečka (2013, s. 10) je ale tato hranice přerušena v momentě, kdy se stane součástí politického hnutí nebo strany anebo tzv. nátlakové skupiny¹⁴.

1.4.1 Politická komunikace politických institutů

Politické instituty svým charakterem spadají do politické komunikace jako jeden z aktérů. Formě a způsobu komunikace těchto organizací ale bylo doposud věnováno velmi malé množství literatury. Ta se častěji zaměřovala v tomto ohledu na think tanky obecně. Jelikož politické instituty jsou svou povahou think tanky (jak ostatně podkapitola 1.2 vysvětlila, stranické think tanky), je možné se na komunikační stránku těchto organizací podívat právě skrze poznatky v literatuře o think tankách obecně. Třeba Esparcia a Martínez (2011, s. 708) tvrdí, že think tanky komunikují prostřednictvím svých politických a sociálních rolí. Do nich spadají funkce think tanků, kupříkladu pod politickou roli spadá ovlivňování politického prostředí, pod sociální roli třeba vzdělávání nebo informování. Právě prostředky, kterými tyto role plní, se často překrývají se způsobem komunikace think tanků.

Jang (2022, s. 2) tvrdí, že think tanky využívají různé komunikační kanály. Vždy záleží na kontextu a příjemci informací, tj. cílové skupině. Tradičně se zaměřují hlavní na elitní politické aktéry, konkrétně zákonodárce nebo výkonné orgány ve vládních strukturách. Think tanky mohou k oslovení odborníků a tvůrců politik využívat tradiční komunikační kanály, jako

¹⁴ Dle (Cambridge University, 2023) je *pressure group* skupina lidí, kteří se společně snaží ovlivnit názory ostatních lidí nebo vlády na určité téma, aby dosáhli toho, co chtějí.

jsou konference, policy briefs¹⁵ a akademické časopisy. Příchod internetu způsobil revoluci ve způsobu komunikace a přístupu k informacím. Propojil lidi ze všech koutů světa a umožnil okamžitou komunikaci a sdílení znalostí v nebyvalém rozsahu. Internet umožnil think-tankům bezprostředněji oslovit další skupiny, například veřejnost. Nejběžnějšími online platformami pro think tanky jsou sociální média, konkrétně Facebook, Twitter a Instagram. Jang (2022, s. 2) zjistil, že sociální média jsou jedním z kanálů, které think tanky stále více využívají.

Využívání moderních platform think tanky reflektuje také zpráva *On Think Tanks: Public Engagement* (2018, s. 17). Nejčastěji se podle Millera a Schwartze (2018, s. 16) think tanky zaměřují komunikací své činnosti na tvůrce politik, akademickou obec, občanské organizace a až poté zmiňují veřejnost. Tradičně pro dosažení cíle think tanku stačilo přesvědčit třeba ministra o změně zákona skrze osobní schůzku, doba se ale změnila. „*Cesta ke společenskému pokroku vede přes účast informovaného obyvatelstva. Mír, prosperita, demokracie a udržitelnost vyžadují občanskou diskusi o myšlenkách a důkazech*“ (Miller a Schwartz, 2018, s. 17).

Esparcia a Martínez (2010, s. 290) v rámci komunikace think tanků s veřejností identifikovali seznam platform, kterými šíří výsledky své činnosti:

1. Webové stránky;
2. Možnost stáhnutí dokumentů a reportů;
3. Náhled do kompletních textů knih vydaných organizací ve formátu PDF;
4. Přehled vystoupení v různých médiích a možnost jejich náhledu;
5. Přítomnost v médiích z početního hlediska;
6. Veřejně dostupná videa;
7. Služba odborníků jako zdroj informací pro média;
8. Národní a mezinárodní konference za účasti významných osobností;
9. Obecné nebo specifické semináře;
10. Setkání s národními nebo mezinárodními odborníky;
11. Sympozia nebo kulaté stoly;
12. Účast na akademických akcích;
13. Vydávání knih;
14. Přijímání významných mezinárodních osobností;
15. Elektronický bulletin o zkoumané problematice;

¹⁵ Policy brief je stručné shrnutí problému, politik k jeho řešení a doporučení nejlepších možností. Policy briefs jsou určeny vládním politikům a dalším osobám, které mají zájem ovlivnit změny v politice. Je to způsob, jak pomoci svému publiku porozumět vládním politikám a rozhodovat o nich (Rasmussen University, 2021).

16. Postgraduály pro studenty;
17. Bezplatné přípravné kurzy;
18. Kontakty se zákonodárci, vládními orgány, politickými představiteli a podnikateli;
19. Tematické reporty;
20. Ročenka.

Ne všechny think tanky ale využívají veškeré výše zmíněné komunikační prostředky pro šíření své činnosti. Zároveň není pravidlem, že think tanky komunikují pouze se zákonodárci nebo pouze s veřejností. Komunikační stav politických institutů v České republice zmapovaný doposud není. Jak autor práce na začátku této podkapitoly uvedl, komunikaci politických institutů se stručně věnuje Zákon o sdružování v politických stranách (1991) tím, že zadává zpřístupnění informací o činnosti institutu veřejně všem a odkudkoliv. Právě na komunikaci politických institutů v České republice se zaměřuje cíl této práce. Praktická část práce se konkrétně zaměří na to, komu svou činnost primárně komunikují. Zda jsou to hlavně politici nebo primárně veřejnost. Dále se autor pokusí zjistit, jaké komunikační kanály tedy využívají.

2. Metodologická část

2.1 Cíl výzkumu

Tato práce se zaměřuje na manažerský vztah politických institutů s jejich mateřskými subjekty v rámci politického plánování a následnému způsobu komunikace těchto organizací. Cílem praktické části práce je zjistit, zda politické strany či hnutí jsou přímými zadavateli agendy politických institutů. Dále se strana zaměří na to, jak a komu politické instituty komunikují výsledky své činnosti.

Cílem výzkumu je zodpovědět na tyto hlavní výzkumné otázky:

HVO1: Jaký je manažerský vztah mezi politickými instituty a jejich mateřskými subjekty v České republice?

HVO2: Jak politické instituty v České republice komunikují svou činnost?

Vedlejší výzkumné otázky jsou definovány v podkapitole č. 2.7.

2.2 Metody a design výzkumu

Politické instituty v českém ani světovém prostředí nejsou častými předměty výzkumů. Nejčastěji jsou zkoumány externě a neposkytují tak vnitřní pohled do fungování organizací. Tato práce přistupuje k neprozkoumanému teritoriu prostřednictvím hloubkových rozhovorů a obsahové analýzy vybraných dokumentů. Kombinace přístupů byla zvolena vzhledem k neobvyklému tématu výzkumu tak, aby pokryla jevy potřebné k zodpovězení naformulovaných výzkumných otázek.

Autor pro tuto práci zvolil kvalitativní metodu zpracování dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů v kombinaci s obsahovou analýzou základních listin, stanov a webových stránek politických institutů. Tato metoda se snaží získat integrovaný pohled na předmět studie, na jeho kontext a pravidla, které v dané oblasti fungují. Podrobně tak zkoumaný jev popisuje a snaží se mu porozumět (Hendl, 2016, s. 47). Podle Reichela je však zobecnění výsledků takového výzkumu problematické, spíš nemožné (2009, s. 41).

Hlavním materiálem pro výzkum jsou polostrukturované rozhovory s čelními představiteli politických institutů. Tento nástroj výzkumu umožňuje tazateli rozhovor upravit podle jednotlivých respondentů a také podle jeho průběhu. „*Jistá volnost se jeví jako vhodná k vytvoření přirozenějšího kontaktu tazatele s informantem*“ (Reichel, 2009, s. 112). Hendl tento typ rozhovoru pak označuje za rozhovor „*pomocí návodu*“ (2005, s. 178). Doplňujícím nástrojem výzkumu je obsahová analýza dokumentů, specificky stanov, základních listin a

webových stránek. Jejím cílem je „rozkrýt jejich vlastnosti s ohledem na položenou otázku“ (Hendl, 2016, s. 415).

2.3 Respondenti

Respondenty jsou v této práci čelní představitelé politických institutů. Snahou autora práce bylo získat zástupce institutů za všechny aktuálně sněmovně zastoupené politické strany a hnutí a také zástupce za nejstarší a nejdéle fungující politický institut v České republice, Masarykovu demokratickou akademii. Autor práce sběr dat uskutečnil prostřednictvím osobních a online rozhovorů mezi 10. červencem a 27. červencem roku 2023. Citace v práci byly převedeny do čtivé formy a očištěny o přebytečná nebo opakující se slova. Tím se ztratila částečná autenticita výroků, ale text má díky tomu volnější průběh. Kompletní přepisy rozhovorů jsou k dispozici v archivu autora. Výčet respondentů je v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Respondenti polostrukturovaných rozhovorů

Jméno respondenta/ky	Politický institut	Role v institutu	Forma rozhovoru	Datum rozhovoru
Šárka Shoup	Institut pro politiku a společnost	Výkonná ředitelka	On-line na platformě Google Meets a doplňující mailová korespondence	12. 7. 2023
Patrik Eichler	Masarykova demokratická akademie	Ředitel	V prostorách Masarykovy demokratické akademie a doplňující mailová korespondence	11. 7. 2023
Jan Šmídek	Institut křesťansko-demokratické politiky	Ředitel	V prostorách Institutu křesťansko-demokratické politiky a doplňující mailová korespondence	19. 7. 2023
Jan Kočí	Institut pro právicovou politiku	Ředitel	Mailová korespondence	26. 7. 2023

Petr Zámečník	Institut π	Ředitel	On-line na platformě Google Meets	17. 7. 2023
Marek Ženišek	TOPAZ	Ředitel	Mailová korespondence	21. 7. 2023 a 25. 7. 2023
Barbora Urbanová	Institut moderní politiky iSTAR	Předsedkyně správní rady	On-line prostřednictvím Google Meets a doplňující mailová korespondence	10. 7. 2023
Radovan Vích	Institut svobody a přímé demokracie	Člen správní rady	On-line prostřednictvím Skypu	24. 7. 2023

Zdroj: zpracováno autorem práce

Autor práce všechny respondenty obeznámil s obsahem výzkumu. Ti souhlasili s nahráváním rozhovoru a s užitím jejich výpovědí ke splnění cíle této práce. Sběr dat proběhl prostřednictvím osobních a online rozhovorů. Ve dvou případech proběhla pouze mailová korespondence.

2.5 Metoda analýzy dat

Autor práce zvolil pro analýzu dat metodu kódování. „Kódování je proces organizace dat a získávání jejich redukce“ (Eger a Egerová, 2017, s. 100). Kód je symbolem, který pomáhá data kategorizovat nebo klasifikovat. Jednotlivé kódy musí být relevantní k jednotlivým výzkumným otázkám (Hendl, 2016, s. 232). Konstrukcí systémů kategorií sestává z návrhů popisného systému kategorií pro systematickou klasifikaci a třídění dat (Eger a Egerová, 2017, s. 100).

2.6 Výzkumné otázky

První hlavní výzkumnou otázkou této práce je tedy „***Jaký je manažerský vztah mezi politickými institutů a jejich mateřskými subjekty v České republice?***“

Cílem této výzkumné otázky je zjistit, kdo stanovuje cíle a agendu politických institutů. Autor práce si tedy v rámci této hlavní výzkumné otázky vytyčil na základě definované teorie tři vedlejší výzkumné otázky.

VVO1.1: Jak provázané jsou politické instituty se svým mateřským subjektem z hlediska personálního obsazení straníky?

Podle teorie jsou politické instituty převážně zastoupeny současnými nebo bývalými straníky. Autor práce tak chce ověřit, zda tomu tak je i v případě politických institutů a v jakých orgánech tomu tak je. Tedy, zda jde o orgány, které hrají rozhodující roli v nastavení agendy politických institutů.

VVO1.2: Nakolik jsou politické instituty nezávislé při formulování své agendy na svém mateřském subjektu?

Se znalostí poznatků z první vedlejší výzkumné otázky chce autor práce zjistit na základě dat z polostrukturovaných rozhovorů, jakým způsobem je nastavena agenda politických institutů. Tedy, jak moc rozhodující je stanovisko mateřského subjektu a zda to koreluje s rozhodovací rolí čelních politických představitelů tak, jak ji definuje teorie politického managementu.

VVO1.3: Jakým způsobem pomáhají politické instituty svým mateřským subjektům v plnění jejich funkcí?

Poslední vedlejší výzkumnou otázkou v této sekci je otázka na pomoc s funkcemi mateřskému subjektu ze strany politických institutů. Tedy zda se politický institut podílí například na tvorbě politického programu nebo působí jako lidský zdroj pro přidružený subjekt. V rámci funkcí stran či hnutí vychází autor z teoretického rámce, jak je definovaný v podkapitolách č. 1.1 a 1.2.

Druhou hlavní výzkumnou otázku definoval autor práce následovně: ***Jak politické instituty v České republice komunikují svou činnost?***

V rámci této otázky si nadefinoval autor dvě vedlejší výzkumné otázky, které se snaží odpovědět na volbu komunikačních kanálů a cílové skupiny institutů.

VVO2.1: Jaké platformy jsou podle politických institutů nejefektivnější pro šíření jejich činnosti?

Teorie definuje tradiční způsoby komunikace politických institutů s ohledem na to, jaké jsou trendy moderní doby. V rámci této vedlejší výzkumné otázky se tak autor práce snaží zjistit, jaké komunikační kanály využívají politické instituty v České republice a na které kladou důraz čelní představitelé politických institutů.

VVO2.2: Kdo je hlavní cílovou skupinou aktivit politických institutů?

Prostřednictvím poslední vedlejší výzkumné otázky této práce se snaží autor práce zjistit, zda politické instituty v České republice míří komunikací své činnosti primárně na politické představitele tak, jak je podle teorie tradic, nebo se zaměřují hlavně na veřejnost.

2.6 Limity výzkumu

Limitem tohoto výzkumu je skutečnost, že výsledná data bude velmi složité zobecnit. Zároveň mohou být data zkreslena výpovědí jednotlivých respondentů. Nelze tedy vyloučit, že jejich vnímání manažerského vztahu s mateřským subjektem nebo komunikace politického institutu je jiná, než tomu ve skutečnosti je.

Výzkumu se zúčastnilo osm respondentů, jeden za každý vybraný institut. Z toho dva v současné chvíli zastávají post ve správní radě organizace, paní Urbanová však byla ředitelkou Institutu moderní politiky iSTAR od jeho založení až do začátku letošního roku. Jediným respondentem bez zkušenosti na pozici ředitele organizace je člen správní rady Radovan Vích. Autor práce se původně snažil domluvit rozhovor se současným ředitelem institutu Josefem Nerušilem, ale kvůli časovým kolizím se ho nepodařilo realizovat.

Obsahová analýza je mimo jiné limitována možností mazat vybrané části webových stránek a jiných komunikačních prostředků. Zároveň tato obsahová analýza nepokrývá to, o čem instituty komunikují. Zajímavé by bylo se v jednotlivých případových studiích zaměřit na jeden politický institut a sledovat, jak sdílí příspěvky mateřských subjektů, jak často se straníci vyskytují na akcích institutu a další aspekty komunikace nebo manažerského vztahu.

Ne se všemi respondenty rozhovor proběhl. Dva z nich, TOPAZ a IPPO, si vyžádali zaslání otázek prostřednictvím mailu. Jejich odpovědi byly pro výzkum nedostačující k hloubkovému popisu manažerského vztahu nebo způsobu komunikace institutu. Tuto skutečnost autor práce v praktické části zohledňuje. S některými instituty proběhla následná komunikace mailem, kdy doposlal několik doplňujících otázek. Kompletní přepisy rozhovorů jsou dostupné v archivu autora práce. Byly přepsány do čtivé podoby, čímž tedy ztratily na

autenticitě výroků respondentů. Samotné vyznění jednotlivých rozhovorů ale zůstalo stejné. Autor práce v prepisech rozhovorů odstranil přebytečná nebo opakující se slova a v některých případech upravil stavbu věty tak, aby text volně plynul.

3. Praktická část

Účelem této části práce je poskytnout zjištění, která autor práce získal na základě polostrukturovaných rozhovorů a obsahové analýzy veřejně dostupných dokumentů (zakládacích listin, stanov nebo třeba webových stránek institutů) politických institutů. V každé části jsou prezentovány údaje, které umožňují zodpovědět výzkumné otázky. Z důvodu přehlednosti jsou některé údaje nabízeny ve formě tabulek, zatímco jiné údaje jsou prezentovány formou souvislého textu. Aplikace teoretických konceptů představených v této práci vede k úspěšnému naplnění stanoveného cíle, kterým je zmapování manažerských vztahů mezi politickými instituty s jejich mateřskými subjekty a způsobu komunikace institutů o jejich činnosti.

Na úvod je nezbytné představit každý z politických institutů samostatně. Analyzované politické instituty mají své zakladatele, data vzniku, právní formy, orgány institutu a činnosti stanoveny v tabulce č. 2. Tyto informace vychází ze zakládacích listin, stanov a dalších dokumentů politických institutů. Pro přehlednost následující části práce autor práce upravil názvy následujících politických institutů do zkrácené podoby: Institut pro politiku a společnost (IPS), Masarykova demokratická akademie (MDA), Institut pro křesťansko-demokratickou politiku (IKDP), Institut pro pravicovou politiku (IPPO), Institut π (π), TOPAZ (TOPAZ), Institut moderní politiky iSTAR (iSTAR) a Institut svobody a přímé demokracie (ISPD).

Tabulka č. 2: Politické instituty v České republice

Název politického institutu	Zakladatel	Datum vzniku	Právní forma	Orgány institutu	Činnost
IPS	ANO 2011	1. 1. 2014	Spolek	(1) valná hromada; (2) správní rada	(1) vzdělávací, výzkumné a osvětové akce (diskuse, konference, přednášky, round tably, veřejná i neveřejná setkání); (2) vydavatelství a publikace; (3) výzkum; (4) spolupráce s českými i zahraničními experty na akcích; (5) projekty a programy
MDA	ČSSD	7. 12. 1990	Spolek	(1) členská schůze; (2) představenstvo; (3)	(1) akce (přednášky, semináře, konference, symposia, diskuse); (2)

				předseda; (4) ředitel; (5) revizní komise	publikační a vydavatelská; (3) vzdělávací (vč. studijních a výměnných pobytů); (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) výzkum
IKDP	KDU-ČSL	18. 12. 2015	Ústav	(1) správní rada; (2) projektová rada; (3) ředitel	(1) vzdělávací; (2) analytická (stanoviska, analýzy, shromažďování dat, průzkumy veřejnosti, programová východiska a opory pro programové body); (3) monitoring médií v souvislosti s programem a postojem KDU-ČSL; (4) publikace (policy papery, sborníky atp.); (5) spolupráce s ostatními organizacemi; (6) studijní pobyty, stáže; (7) organizace seminářů a konferencí
IPPO	ODS a Právý břeh	10. 3. 2017	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada; (3) dozorčí rada	(1) pořádání akcí (konference, debaty a ostatní akce); (2)
π	Česká pirátská strana	12. 10. 2021	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada; (3) akademická rada; (4) dobrovolnický okruh; (5) kontrolor	(1) projekty; (2) publikace (analytické a koncepční materiály); (3) vzdělávání (přednášky, diskuse, semináře, konference); (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) poradenství
TOPAZ	TOP 09	1. 1. 2014	Spolek	(1) členská schůze; (2) prezident spolku; (3) výkonná rada; (4) akademická rada	(1) vzdělávání veřejně činných osob; (2) tvorba a publikace analytických a koncepčních materiálů; (3) poradenství (veřejně činným osobám, obcím atp.); (4) výzkum a debaty

iSTAR	STAN	21. 12. 2018	Ústav	(1) správní rada; (2) ředitel	(1) vzdělávací (semináře, kurzy, konference, přednášky); (2) publikační (odborné články, analýz, programová východiska a opora pro programové body); (3) vzdělávací; (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) podpora aktivity zejm. mladých občanů
ISPD	SPD	25. 2. 2022	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada	(1) publikační a editorská; (2) kulturní; (3) vzdělávací; (4) organizace seminářů

Zdroj: zakládací listiny, stanovy a webové stránky politických institutů, zpracoval autor práce

3.1 Jaký je manažerský vztah mezi politickými instituty a jejich mateřskými subjekty v České republice?

V České republice je manažerská struktura vztahu mezi politickými instituty a jejich mateřskými subjekty obvykle charakterizována tím, že mateřský subjekt zastává v politickém institutu pozici zakladatele. To naznačuje, že mateřská organizace má významný vliv na určování rozhodovacích procesů institutů, což by odpovídalo teorii stranických think tanků (viz podkapitola 1.2). Kromě toho je cílem této výzkumné otázky získat představu o tom, jakým způsobem tyto instituty poskytují pomoc svým mateřským subjektům při výkonu jednotlivých funkcí, které jsou definovány v podkapitole 1.1.1. S ohledem na výše uvedenou výzkumnou otázku jsou to témata, kterými se bude následující kapitola snažit zabývat.

Pro úvod je vhodné shrnout otázku financí. Způsob financování politických institutů může mít vliv na míru jejich nezávislosti. Právě závislost institutů na financování s sebou podle teorie Kelstrupa (2016, s. 61) a McGanna a Weavera (2000, s. 8), přináší vliv zdroje financování na agendu a celkové zaměření institutů. V České republice mají politické instituty od roku 2018 za předpokladu splnění určitých podmínek mateřským subjektem nárok na příspěvek ze státní kasy. Ve světle těchto skutečností by tedy nemělo překvapit, že finanční stabilita politických institutů je závislá na volebním úspěchu jejich mateřských organizací. Podle Kočího tento finanční vztah implikuje určitou závislost politického institutu na mateřském subjektu. „*Toto mimo jiné již ze své podstaty do značné míry určuje vzájemnou spolupráci, provázanost a dlouhodobé cíle mateřské strany a politického institutu*“ (Kočí, 2023). V tabulce č. 3 je

zobrazeno období od roku 2017 do roku 2022 spolu s ilustrací výše finančních prostředků získaných ze státní pokladny a případného dodatečného příspěvku mateřského subjektu.

Tabulka č. 3: Výše finančních prostředků politických institutů v České republice (v Kč)

Strana nebo hnutí		2017	2018	2019	2020	2021	2022
ANO 2011	státní příspěvek	0	13 386 667	13 267 500	13 257 500	13 130 000	12 696 667
	odeslaná částka PI	400 000	13 636 667	13 517 500	13 507 500	13 130 000	12 696 667
ČSSD	státní příspěvek	0	7 636 667	6 645 000	6 128 333	3 261 613	2 055 000
	odeslaná částka PI	0	7 636 667	6 647 000	6 130 333	3 263 613	2 057 000
KDU-ČSL	státní příspěvek	0	4 711 667	4 595 000	4 531 667	4 396 389	4 757 500
	odeslaná částka PI	200 000	4 711 667	4 595 000	4 531 667	4 396 389	4 757 500
ODS	státní příspěvek	0	6 332 500	6 850 000	7 031 250	7 786 388,89	7 925 833,34
	odeslaná částka PI	10 000	6 332 500	6 850 000	7 031 250	7 786 388	7 925 833,34
Piráti	státní příspěvek	0	0	0	0	0	4 881 095,91
	odeslaná částka PI	0	0	0	0	0	5 081 095,91
TOP 09	státní příspěvek	0	2 678 333	2 600 000	2 645 000	2 840 347,19	2 778 333,34
	odeslaná částka PI	434 008	2 678 333	2 600 000	2 645 000	2 840 347,19	2 778 333,34

STAN	státní příspěvek	0	0	0	0	0	8 311 713,18
	odeslaná částka PI	0	100 000	900 000	400 000	480 000	8 311 713,18
SPD	státní příspěvek	0	0	0	0	0	3 122 917
	odeslaná částka PI	0	0	0	0	0	3 273 117

Zdroj: autor práce, výroční zprávy politických stran a hnutí

Zástupci politických institutů v České republice se obecně shodují na tom, že naprostá většina prostředků je vynakládána na personální zajištění. Mezi tyto osoby patří projektoví manažeři, vedoucí kanceláří nebo analytici, kteří jsou najímáni externě. Podle vyjádření vedoucích politických institutů jsou dalším významným zdrojem náklady na nájemné, ať už v souvislosti s pořádáním akcí, nebo s poskytováním vlastních prostor institutu. To platí v případě, že nejvýznamnějším zdrojem nejsou lidé. Pronájem prostor pro pořádané akce jde často ruku v ruce se zajištěním nezbytného technického zabezpečení těchto akcí. Pokud jde o financování činnosti jejich institutů, politické strany a hnutí často neposílají nic jiného než příspěvek ze státní pokladny. Některé politické strany a hnutí však přispívají dalšími finančními prostředky navíc. Například dodatečné příspěvky, které IPS poskytlo rodičovské hnutí, se v letech 2017 až 2020 pohybovaly v rozmezí od dvou set padesáti tisíc do čtyř set tisíc korun. MDA dostala od organizace, která dohlíží na její činnost, dodatečné dva tisíce korun na činnost od roku 2019. Před nabytím účinnosti zákona o sdružování v politických stranách a hnutích v roce 2018 obdržely TOPAZ, IKDP a IPPO poslední příspěvky od nadřízeného orgánu v roce 2017. V roce 2022 dostaly jak Institut π, tak ISPD svůj první příspěvek ze státní pokladny, a to navíc k dotaci od mateřské organizace.

3.1.1 Jak jsou politické instituty v České republice personálně propojeny s mateřskými subjekty?

Tabulka č. 2 zobrazuje politické instituty v České republice s jednotlivými orgány, které si rozdělují funkce tak, jak se o ně zřizovatelé organizací zasadili, přičemž zřizovateli jsou politické strany nebo hnutí. Nejčastějšími funkcemi jsou pozice ředitele nebo správní rady. Většina institutů je registrována jako "ustav", některé jsou registrovány jako "spolek" tak, jak

je definuje občanský zákoník¹⁶. Tabulky č. 4 až 11 znázorňují počet členů stran mateřských subjektů v těchto orgánech. Podle teorie (McGann a Weaver, 2000, s. 8; Kelstrup, 2016, s. 61) mají politické instituty úzkou vazbu se svými mateřskými subjekty, což naznačuje, že politické strany a hnutí mají na stanovování agendy, kterou politické instituty vykonávají, významný vliv. Více informací o tomto úkazu autor práce zkoumá v podkapitole 1.2.1 této práce. Autor této práce se v této konkrétní podkapitole zabývá tématem, zda v orgánech politických institutů působí převážně členové politických stran nebo osoby s úzkými vazbami na politické strany a hnutí. Podle teorie jsou právě politické instituty nejčastěji obsazovány současnými nebo bývalými straníky daných politických subjektů.

Tabulka č. 4: Straníci ve strukturách Institutu pro politiku a společnost

Výkonná ředitelka IPS	Správní rada IPS
×	2 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro politiku a společnost, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

IPS ve svých dokumentech uvádí dva orgány, a to valnou hromadu a správní radu. Právní formou je institut spolek. To tedy implikuje možnost členství. Podle zakládací listiny IPS se členem spolku může stát každá fyzická osoba starší 15 let nebo právnická osoba se zájmem o podílení se na činnosti IPS. Zda se zájemce o členství přijme je pak plně v gesci správní rady. Valná hromada je pak tím orgánem, který volí správní radu IPS. Valná hromada IPS má momentálně tři členy: celý subjekt hnutí ANO 2011, současného 1. místopředsedu hnutí ANO 2011 Karla Havlíčka¹⁷ a komentátora Lidových novin Jana Macháčka (Shoup, 2023).

Ve správní radě IPS jsou pak dva straníci hnutí ANO 2011, je ale nutné podotknout, že mezi nestraníky je například Martina Dlabajová. Ta je momentálně europoslankyní za hnutí ANO, straníci ovšem není. Pozici výkonné ředitelky zakládací listina institutu nezmiňuje. Zastává ji však Šárka Shoup, ta v současnosti ani v minulosti nebyla straníci hnutí ANO 2011. O stranicí Shoup podle svých slov „*nikdy ani nepřemýšlela*“ (Shoup, 2023). Ani v jednom z orgánů také není stranicí podle dostupných dokumentů podmínkou.

¹⁶ Podle § 402 občanského zákoníku (2012) slovem ústav označujeme právnické osoby ustanovené za účelem provozování určité společensky nebo hospodářsky prospěšné činnosti, kdy využívá jak své lidi, tak i kapitál. Spolek je dle § 214–302 občanského zákoníku (2012) zvláštní forma právnické osoby, určená pro samosprávné a dobrovolné sdružení osob vedených společným zájmem založeno nejméně třemi osobami. Účelem spolku mohou být buď vzájemně nebo veřejně prospěšné cíle. Spolek může vlastním jménem podnikat, ale nesmí to být jeho hlavní činností a případný zisk musí být použit na podporu dosažení vlastních cílů spolku.

¹⁷ V únoru 2022 křeslo šestého místopředsedy Poslanecké sněmovny obsadil bývalý vicepremiér Karel Havlíček (ANO). V tajné volbě porazil nominanta SPD, lídra tohoto hnutí Tomia Okamuru (PSP ČR, 2022).

Tabulka č. 5: Straníci ve strukturách Masarykovy demokratické akademie

Ředitel MDA	Předseda MDA	Představenstvo MDA	Revizní komise MDA
×	✓	8 z 16 členů	3 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Masarykovy demokratické akademie, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Představenstvo MDA je řídicím orgánem institutu. Skládá se z předsedy a dalších 16 členů. Představenstvo samotné ze svého středu volí prvního místopředsedu a dalšího místopředsedu. Hlavu a členy představenstva i revizní komise volí členská schůze MDA, což vychází z právní formy institutu, který je zapsaný jako spolek. Členem MDA se může stát každá osoba, která „souhlasí s cíli a stanovami MDA a chce se svou aktivní činností podílet na činnosti MDA“ (MDA, 2014, s. 2). O členech pak rozhoduje představenstvo na základě písemné přihlášky člena a doporučení nejméně dvou členů MDA.

Předsedou MDA je momentálně Lubomír Zaorálek, který je současně i úřadující místopředseda ČSSD/SocDem. Dalším orgánem je představenstvo, které Zaorálek vede. I přesto, že je poměr straníků v představenstvu podle tabulky č. 5 poloviční, tak i u některých nestraníků je možné zpozorovat úzké vazby se strukturami ČSSD/SocDem. Níže je jejich výčet:

1. *Miroslav Jašurek* – 1. místopředseda MDA. Působil v poradním sboru tehdejšího předsedy vlády ČR Bohuslava Sobotky (Vláda České republiky, 2017). Mezi lety 2015 až 2017 byl vedoucím kabinetu ministrů školství (Masarykova demokratická akademie, 2023). Mimo jiné má zkušenosti také z Rady vysokých škol nebo z Evropské asociace univerzit. Je expertem na vysoké školství a vyučuje na vysoké škole.
2. *Pavel Šaradín* – Místopředseda MDA. Přednáší na Filozofické fakultě Univerzity Palackého (Masarykova demokratická akademie, 2023), zároveň ale v minulosti figuroval jako poradce ČSSD, konkrétně jako poradce tehdejšího předsedy ČSSD, Jana Hamáčka (Procházková, 2018; Bernáth, 2019; Dostál, 2021).
3. *Jan Chmelíček* – Člen správní rady MDA. Není sice straníkem ČSSD/SocDem, krátkodobě ale třeba řídil tiskový odbor ministerstva kultury po nástupu Lubomíra Zaorálka do čela resortu (ČTK, 2019). Od roku 2015 působí na ministerstvu zahraničních věcí, od roku 2016 je ředitelem politického kabinetu ministra.
4. *Oto Novotný* – Člen správní rady MDA. Není straníkem ČSSD. Dlouho ale působil jako poradce několika předsedů a premiérů ČSSD, naposledy pro Bohumila Sobotku. Dříve byl hlavním analytikem strany a koordinátor tvorby programu.¹⁸ Členem ČSSD v minulosti byl, dnes už ale podle dostupných informací není (Mitrofanov, 2004).

¹⁸ <https://masarykovaakademie.cz/o-nas/predstavenstvo/>

5. *Anna Šabatová* – Členka správní rady MDA. Členkou strany sice není (ČSÚ, 2022b), je ale nutné podotknout, že byla kandidátkou koalice ČSSD a strany Zelených na post pražské primátorky v komunálních volbách v roce 2022 (Machová, 2022).

I přesto, že nejsou straníky ČSSD/SocDem, tak těchto pět vrcholových i řadových členů správní rady MDA má či mělo nějakou vazbu k mateřskému subjektu. V celku je tedy napojen na ČSSD/SocDem předseda MDA a 13 z 16 členů představenstva. V rámci revizní komise jsou straníci tři z pěti. Pouze u jednoho z nestraníků v revizní komisi lze nalézt vazbu na mateřský subjekt, a to u Hedy Čepelové. Stejně jako Miroslav Jašurek, tak i ona byla v poradním sboru tehdejšího předsedy vlády pana Sobotky. Figurovala jako koordinující poradkyně v oblasti vzdělávací politiky (Vláda České republiky, 2017). Posledním orgánem je post ředitele MDA je definovaný v rámci orgánu kanceláře MDA. Ředitelem institutu je Patrik Eichler, který v minulosti ani v současnosti straníkem nebyl. Na tuto pozici „kritéria nejsou formálně určena“ (Eichler, 2023). Na návrh předsedy je ředitel jmenován představenstvem MDA. Ani v jednom z orgánů MDA není podle dostupných dokumentů stranictví podmínkou členství v mateřském subjektu. I přes to jsou straníci a osoby se stranou spjaté častým úkazem ve strukturách MDA.

Tabulka č. 6: Straníci ve strukturách Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku

Ředitel IKDP	Správní rada IKDP	Mezinárodní rada IKDP
✓	6 z 7 členů	0 z 4 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

IKDP je právní formou ústav. Za své hlavní orgány v zakládací listině určilo správní radu, mezinárodní radu a post ředitele. Celou správní radu jmenuje zakladatel, tedy KDU-ČSL nebo respektive předsednictvo strany (Šmídek, 2023). Jejím členem může být kterýkoliv občan České republiky i cizího státu (IKDP, 2018, s. 1 až 3). Správní rada IKDP má sedm členů, šest z nich jsou straníci. Jediným nestraníkem je teolog a kněz Marek Orko Vácha. K němu je ale nutné podotknout, že se veřejně nechal slyšet, že mateřský subjekt (KDU-ČSL) volí a podporuje (KDU-ČSL, 2017). Mezinárodní radu opět jmenuje KDU-ČSL, nenachází se v ní ale ani jeden člen strany. Součástí správní rady může být člen České republiky i cizího státu (IKDP, 2018, s. 3). Posledním zmíněným orgánem je ředitel, který stojí v čele výkonného týmu institutu. Zástupce tohoto postu vybírá právě správní rada. Ředitelem IKDP je v současnosti Jan Šmídek, straník KDU-ČSL. Zakládací listina nestanovuje, že by stranictví bylo podmínkou v ani jednom

z uvedených orgánů IKDP. I přes to tomu tak v případě ředitele nebo správní rady je. Mezinárodní rada institutu se pak z většiny skládá ze zahraničních aktérů.

Tabulka č. 7: Straníci ve strukturách Institutu pro pravicovou politiku

Ředitel IPPO	Správní rada IPPO	Dozorčí rada IPPO
✓	3 z 5 členů	2 z 3 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro pravicovou politiku, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Institut pro pravicovou politiku je právní formou ústav. Celou správní radu jmenují zakladatelé, tedy ODS a institut Právý břeh (IPPO, 2016, s. 2-3). Konkrétně jde o výběr předsednictva ODS. V tomto orgánu jsou tři z pěti členů straníky ODS. Je nutné zmínit, že ale ti dva nestraníci jsou úzce spjatí s mateřským subjektem nebo jejími politiky. Níže jejich výčet:

1. *František Cerha* – Člen správní rady IPPO. Není sice straníkem ODS, je ale blízkým spolupracovníkem současného předsedy vlády Petra Fialy a politickým poradcem (Půr a Jirsa, 2022). Dříve pracoval pro bývalého pražského primátora za ODS Bohuslava Svobodu, vedl také mediálně-analytický odbor ODS. Zároveň zastával pozici tajemníka Právého břehu – institutu Petra Fialy (ČTK, 2014).
2. *František Mikš* – Člen správní rady IPPO. Straníkem ODS není, působí ale v poradním sboru současného předsedy vlády Petra Fialy. Zastává pozici poradce pro média a kulturu (Boubínová, 2023). Zároveň je i ředitelem jeho institutu, Právý břeh (Vláda České republiky, 2017).

Celá správní rada IPPO je svým způsobem úzce spjata s mateřským subjektem. Dalším orgánem je dozorčí rada. Stejně jako u správní rady, tak i dozorčí radu vybírají zakladatelé (ODS, 2016, s. 3-4). Dva ze tří členů jsou straníky. Tím jediným nestraníkem je současný prorektor Masarykovy univerzity Jiří Hanuš (Masarykova univerzita, 2023; Krutil, 2018). Je ale nutné podotknout, že se blízce zná s premiérem Fialou. Spolupracují spolu už od devadesátých let, znali se i dříve díky společnému studiu v Brně (Pšenička, 2022). Poslední orgánem je pak ředitel institutu. Toho volí správní rada IPPO. Současný ředitel institutu Jan Kočí byl ale nominován samotným předsednictvem ODS už při zakládání IPPO (Kočí, 2023). I když žádný z dokumentů IPPO nestanovuje, že by pro členství v některých z orgánů bylo nutné být straníkem, u většiny z nich tomu tak je.

Tabulka č. 8: Straníci ve strukturách Institutu π

Ředitel π	Správní rada π	Akademická rada π	Dobrovolnický okruh π	Kontrolor π
✓	7 z 7 členů	1 z 5 členů	13 z 20 členů	×

Zdroj: webová stránka Institutu π , zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Institut π je právní formou ústav. Mezi jeho orgány patří ředitel, správní rada, akademická rada, dobrovolnický okruh a kontrolor. Správní radu jmenuje zakladatel, tedy Česká pirátská strana. V současnosti je stoprocentně zastoupena straníky mateřského subjektu. Správní rada pak jmenuje ředitele. Tím je Petr Zámečník. V podmínkách není, že by ředitelem musel být straník. Podle Zámečníka ve správní radě „hledali někoho, kdo rozumí pirátským ideálům, ale zároveň nemá žádný funkce ve straně. Já jsem nikdy neměl žádný ani politický ani stranický funkce“ (Zámečník, 2023). Akademická rada je pak jmenována na základě doporučení dalšího kolektivního orgánu (π , 2022, s. 4-5). V současnosti je straníkem pouze jeden z pěti možných členů. Dobrovolnický okruh je participační orgán, z více než poloviny je zastoupen straníky Pirátů. Post kontrolora je jmenován opět zakladatelem a v současnosti není zastoupen straníkem. Institut π nikde ve svých dokumentech neuvádí, že by stranickost byla podmínkou pro podílení se na činnosti organizace.

Tabulka č. 9: Straníci ve strukturách TOPAZ

Ředitel TOPAZ	Prezident TOPAZ	Výkonná rada TOPAZ	Akademická rada TOPAZ
✓	✓	7 z 7 členů	2 z 8 členů

Zdroj: webová stránka TOPAZ, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

TOPAZ je právní formou spolek, což implikuje možné členství. Členská schůze je nejvyšším orgánem spolku, její složení však není veřejně dohledatelné. Na základě stanov institutu lze ale předpokládat, že z většiny bude složena z členů TOP 09. Je to totiž jednou z podmínek členství v TOPAZ (TOPAZ, 2023). Podmínkou je také souhlas „s cíli a posláním spolku“ (TOPAZ, 2023). Členská schůze volí členy výkonné rady. Ta se skládá ze sedmi členů a v současné chvíli je stoprocentně pokryta straníky. Výkonná rada pak volí členy akademické rady, která je straníky pokryta z jedné čtvrtiny. Je ale nutné podotknout, že i zde se nachází jednotlivci, kteří v minulosti měli s TOP 09 úzkou vazbu:

1. *Zdeněk Tůma* – Člen akademické rady TOPAZ. Je bývalým guvernérem České národní banky (ČNB). Poté co své angažmá v ČNB ukončil, se mimo jiné zaměřil na politické

angažmá, a to právě za TOP 09. Konkrétně byl kandidátem strany na post primátora české metropole ve volbách roku 2010. Tím se nestal, byl ale zastupitelem hlavního města Prahy. A to až do roku 2014, ve kterém také vystoupil z TOP 09, čímž reagoval na interní neshody pražské buňky TOP 09 a podpořil primátora Prahy Tomáše Hudečka (ČTK, 2014).

2. *Ladislav Cabada* – Člen akademické rady TOPAZ. V současnosti působí jako prorektor Metropolitní univerzity v Praze. V roce 2014 ale byl kandidátem za TOP 09 do horní komory Parlamentu České republiky. Je nutné zmínit, že ale straníkem nikdy nebyl, ani v případě kandidatury do Senátu (ČSÚ, 2022a).

Polovina členů akademické rady tak má nebo měla užší vazbu s mateřským subjektem. Ostatní členi orgánu nikoliv. Další částí institutu je pak prezident spolku, kterého volí výkonná rada. Jde pouze o formální čestnou funkci, je ale nutné, aby jím byl jen a pouze člen TOP 09 (TOPAZ, 2023). V současnosti jím je Karel Schwarzenberg. Poslední pozicí, kterou ale stanovy nedefinují, je post ředitele institutu. Tím je momentálně Marek Ženíšek, jenž je v současnosti i poslancem za TOP 09. Pana Ženíška do pozice jmenovala výkonná rada TOPAZ (Ženíšek, 2023). Ze zkoumaných politických institutů je TOPAZ prvním institutem, který ve svých dokumentech stanovuje prioritu členství v mateřském subjektu v některých svých orgánech.

Tabulka č. 10: Straníci ve strukturách Institutu moderní politiky iSTAR

Ředitel iSTAR	Správní rada iSTAR
✓	4 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Institutu moderní politiky iSTAR, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

iSTAR je právní formou ústav. V zakládací listině definuje dva orgány. Správní radu jmenuje a odvolává hnutí STAN. V současnosti je z osmdesáti procent rada složena ze straníků hnutí. Jediná členka správní rady, která žádnou stranickou příslušnost nemá, je Dana Drábová. U paní Drábové je ale nutné podotknout, že v minulosti několikrát kandidovala jako nezávislá na kandidátce hnutí, a to třeba do zastupitelstva nebo v krajských volbách¹⁹ (ČTK, 2016). Toto obsazení jednoho z orgánů mělo své důvody. „*My jsme tam se snažili prostě dostat jako víc pohledů, víc zkušeností, aby, když plánujeme věci, byly jako zajímavý pro všechny tyhle ty funkce*“ (Urbanová, 2023). Ve správní radě institutu totiž momentálně zasedá ministr, senátor, členka předsednictva hnutí STAN, místostarostka a poslankyně. Tou poslankyní je právě

¹⁹

<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=12&xdz=2&xnumnuts=2101&xobec=538680&xstrana=166>

současná předsedkyně správní rady Barbora Urbanová, která je i stranicí. Od samotného založení institutu až do začátku roku 2023 také zastávala post ředitelky institutu. Poté ji nahradil Jan Farský, který je straníkem v mateřském subjektu. Je také nutné doplnit, že o postu ředitele nebo ředitelky institutu rozhoduje správní rada iSTARu (STAN, 2018, s. 3 až 4). Nikde v dokumentech institutu není zmínka o tom, že by členství v hnutí bylo podmínkou pro působení v institutu. Současná situace ale ukazuje, že u valné většiny členů orgánů iSTAR tomu tak je.

Tabulka č. 11: Stranící ve strukturách Institutu svobody a přímé demokracie

Ředitel ISPD	Správní rada ISPD
✓	3 z 3 členů

Zdroj: webová stránka Institutu svobody a přímé demokracie, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Právní formou ISPD je ústav. Orgány má dva, ředitele a správní radu. Správní radu jmenuje zakladatel, tedy SPD, a jde o nejvyšší orgán institutu. Podobně jako u ostatních institutů, i zde členy jmenuje a odvolává zakladatel, v tomto případě hnutí SPD (SPD, 2022, s. 3). V současnosti je rada obsazena stoprocentně stranicí mateřského subjektu. I u ISPD správní rada jmenuje ředitele institutu. Na tento post může být podle zakladací listiny jmenován pouze člen hnutí SPD (SPD, 2022, s. 3). Tím je v současnosti Josef Nerušil, který je zároveň zastupitelem hlavního města Prahy a městské části Praha 10.

Podle McGanna a Weavera (2000, s. 8) a Kelstrupa (2016, s. 61) jsou politické instituty složeny primárně ze současných nebo bývalých straniců, což implikuje formu loajality mateřskému subjektu. Povinné členství v mateřském subjektu v rámci působení v některých orgánech politických institutů uvádí pouze dva z osmi zkoumaných politických institutů v České republice, TOPAZ a ISPD. V obou případech jde o klíčové posty, které buď určují složení dalších orgánů nebo mají na starost činnost a řádné fungování politického institutu. Další zkoumané instituty takovou podmínku neuvádí. I přes tuto skutečnost je ale ve všech institutech a jejich orgánech minimálně polovina členů stranicí. A i přes skutečnost, že je řada dalších nestranický, tak u značné části z nich existuje volnější nebo užší vazba na mateřský subjekt a případně na konkrétní politiky v něm.

3.1.2 Jsou politické instituty v České republice autonomní při formulování své agendy?

V rámci politického plánování má vždy poslání, cíl a vizi organizace a vytváření plánů na různých úrovních určit čelní političtí představitelé. Zároveň by ale měli tyto představitelé

v rámci dělby práce zahrnout i manažery nižší úrovně (Lees-Marshment, 2021, s. 62-64). Podle odborné literatury jsou politické instituty velmi citlivé na potřeby mateřských subjektů, a právě vazba na konkrétní stranu či hnutí implikuje i to, že agendu určuje právě subjekt v afiliativním vztahu s institutem (McGann a Weaver, 2000, s. 8; Kelstrup, 2016, s. 62; Echt, 2019). Jednotlivé cíle zkoumaných politických institutů v České republice znázorňuje tabulka č. 12:

Tabulka č. 12: Cíle a účely politických institutů

Zkratka politického institutu	Cíle a účely politických institutů
IPS	Formulace a aplikace liberálních hodnot a idejí v české i mezinárodním prostředí.
MDA	Šíření a posilování ideálů svobody, humanitní demokracie, solidarity, sociální spravedlnosti, trvale udržitelného rozvoje a rovných příležitostí.
IKDP	Vnášení do veřejné debaty nových impulzů z pohledu křesťanské demokracie na člověka a společnost. Promýšlení a moderní interpretace hodnot, na nichž vyrostla evropská civilizace.
IPPO	Otevírání, promýšlení a zpracovávání témat moderní pravicové politiky. Usilování o její ideovou obnovu.
π	Rozvíjení základních idejí České pirátské strany a mezinárodního pirátského hnutí.
TOPAZ	Dosahování obecného blaha v souladu se stanovami vlastní činnosti. Vychází z konzervativních a demokratických tradic, z principu svobodného trhu a sociální odpovědnosti vůči společnosti i vůči budoucím generacím.
iSTAR	Podpora hodnot a myšlenek politiky liberálního středu. Je na nich postavena svobodná a demokratická společnost.
ISPD	Podpora národně a vlastenecky orientovaných proudů společnosti, podpora osobních a ekonomických svobod jednotlivce; rozvoj konceptu přímé demokracie.

Zdroj: zakládací listiny nebo stanovy politických institutů, zpracoval autor práce

U všech politických institutů jsou cíle nebo účely institutů stanoveny zakladateli, těmi jsou ve všech případech mateřské strany či hnutí. Jak ukazují poznatky v podkapitole č. 3.1.1, v orgánech politických institutů je mateřský subjekt prostřednictvím svých straníků silně zastoupen. Otázkou tedy je, jakou roli hrají správní rady, představenstva a jiné orgány institutů (záleží na právní formě) v rámci plánu činností a jiné agendy.

V případě IPS se na „obsahu plánu činnosti se podílí kompletně celý tým Institutu (ředitelka, projektoví manažeři, analytici).“ Tento plán, který je zpravidla na celý rok, je pak „předložen Správní radě IPS, která jej posoudí.“ V rámci určování agendy je podle Shoup její interakci se správní radou na „bázi konzultací“ (Shoup, 2023). V nastavení agendy institutu jsou ale podle Shoup autonomní. „My spíš kopírujeme ta aktuální témata“ (Shoup, 2023).

Správní rada pak má podle Shoup (2023) určit základní směřování institutu a dohlížet na činnost.

Roční plán MDA připravuje kancelář MDA, které velí právě ředitel institutu, tedy pan Eichler. „*Projednává ho představenstvo a schvaluje členská schůze*“ (Eichler, 2023). Správní radu vnímá Eichler jako „*konzultačně polovýkonný orgán*“, se kterým se pravidelně baví o tom, co MDA bude dělat a jak se tváří na různé otázky (Eichler, 2023). Nikdy si však nevšiml, že by byla ze strany ČSSD snaha o ovlivnění agendy MDA. Podle pana Eichlera se snaží to nastavit tak, „*aby bylo jasné, že ty dvě entity jsou hodnotově a programově propojené, mohou být i personálně propojené, ale z hlediska organizace a financí jsou důsledně oddělené*“ (Eichler, 2023).

Roční plán činnosti předkládá ředitel IKDP správní radě. „*Máme dvě dlouhodobé koncepce a stanovené okruhy činností, které projekty mají většinou a dlouhodobě splňovat. Tyto koncepce byly schváleny správní radou.*“ (Šmídek, 2023) Na základě podnětů a návrhů od správní rady určí podle vlastního uvážení ředitel institutu plán práce. K němu může pak správní rada udělat návrh úprav nebo doplnění. Sám Šmídek zmiňuje složení správní rady IKDP s tím, že jde částečně o zprostředkování vůle strany, která nastavila směry, kterými se má IKDP ubírat (Šmídek, 2023).

V rámci IPPO určuje dlouhodobé priority správní rada. „*Samozřejmě již z podstaty věci zde musí existovat určitá symbióza mezi ODS jako mateřskou stranou a IPPO jako jejím politickým institutem*“ (Kočí, 2023). Další specifika plánování agendy IPPO pan Kočí ve svých odpovědích nevedl.

V případě institutu π vychází jeho zaměření z představ pana Zámečnicka. „*Z toho vznikly nějaký tři pilíře, který jsem nadefinoval, že by prostě politický institut nezávislý na straně měl dělat*“ (Zámečnick, 2023). Lidi ve správní radě by měli být podle Zámečnicka loajální k institutu a nedbat na stranické ambice. „*Správní rada by měla řešit strategické věci, ten rámec. Jestli třeba se víc zaměřovat na vydávání knih, anebo třeba na vydávání krátkých článků. Jestli dělat víc seminářů, jestli věnovat peníze víc do fundraisingu nebo do PR*“ (Zámečnick, 2023). I tak ale Zámečnick uznává, že není možné, aby byl člověk objektivní, nemůže totiž zahodit své ideály.

Pan Ženíšek uvedl, že v rámci stanovení agendy jde o „*jasně daný proces jednání mezi zástupci institutu a vedením politické strany*“ (Ženíšek, 2023). Dále pak TOPAZ jedná s jednotlivými partnery kvůli financím. Plán pak schvaluje výkonná rada. Specifika procesu ale ve svých výpovědích pan Ženíšek nevedl.

Během svého působení považovala paní Urbanová správní radu iSTAR za seniorní partnery k tomu, co by institutu měl dělat a kam byl měl směřovat tak, aby naplnil stanovené cíle. „*Ne jako někoho, kdo řekne: ‚Tak a teď iSTAR bude dělat tohle.‘ Mnohem víc to byla moje role jako ředitelky, která to s nimi konzultovala*“ (Urbanová, 2023). „*My vždycky, když řešíme nějaké téma, tak jsou to většinou témata, který nejsou pro hnutí STAN tak prioritní, možná*“ (Urbanová, 2023). O obsah iSTARu se stará projektový tým institutu. Plán činnosti navrhuje ředitel/ka Správní radě na jejím zasedání na konci roku. Tam „*se projednává vyhodnocení uplynulého roku (výroční zpráva) a zároveň plán činnosti na rok následující včetně rozpočtu.*“ (Urbanová, 2023) Plán pak schvaluje správní rada.

S plánem práce, většinou na rok, přichází v ISPD ředitel institutu, tedy pan Nerušil. „*On ví, jaká témata rezonují. Chodí i k nám na předsednictvo, když ho máme každý týden*“ (Vích, 2023). Tam pan Nerušil předkládá plán činnosti, vyhodnocení předcházejících období a žádá o upřesnění činnosti na další období. Sám o sobě ale ředitel o činnosti ISPD rozhodnout nemůže. „*Od toho tam je ten dozorčí orgán. Pokud my s panem Baštou²⁰ řekneme, že ne, tak prostě ne. Pokud s panem Baštou řekneme, že s tím nemáme problém, tak to tak může proběhnout*“ (Vích, 2023). Témata činnosti jsou dána podle politického programu hnutí SPD, řídí se ale i aktuálním děním. „*Je to o tom, že ten institut vzhledem k nějaký aktuální politický situaci nebo k něčemu, co si myslí, že by bylo vhodné z toho udělat seminář a nějaký výstup pro to, aby tomu lidi rozuměli nebo abychom se o tom bavili a byl k tomu nějaký ucelený postoj, tak oni si zorganizují svojí cestou nějaký další seminář, který potom probereme v dozorčí radě a buďto jim to schválíme, nebo neschválíme.*“ (Vích, 2023)

3.1.3 Pomáhají politické instituty v České republice plnit některé funkce svých mateřských subjektů?

Politické strany a hnutí mají své cíle, tím je zpravidla výkon politické moci (Říchová, 2002, s. 89; Klíma, 1998, s. 15; Novák, 1997, s. 22). Pro dosažení cíle plní subjekty různé funkce. Mezi ně se podle autorem vybrané teorie řadí: (1) vymezení cíle, tedy ideologie a programu; (2) artikulace a agregace společenských zájmů; (3) mobilizace a socializace občanů v systému, a to hlavně během voleb; (4) rekrutování elit a tvorba vlády (Fiala a Strmiska, 2009, s. 69; Říchová, 2002, s. 91; Novák, 1997, s. 42). Echt (2019) pak zmiňuje, že právě politické cíle Otázkou tedy je, zda politické instituty svým mateřským subjektům v rámci politického plánování pomáhají tyto funkce nějakým způsobem plnit.

²⁰ Jaroslav Bašta je v současnosti členem správní rady ISPD (ISPD, 2023).

Paní Shoup uvádí, že tomu tak v IPS není, a to i přes to, že při zakládání institutu předseda hnutí ANO Andrej Babiš zmínil, že by měl mimo jiné vychovávat nové politiky, kteří by se mohli zapojit do hnutí (ČT24, 2014). „*Já bych neřekla, že Institut pro politiku a společnost se podílel na tvorbě programu ani chodu té strany.*“ (Shoup, 2023)

Nevnímá to tak ani pan Eichler. „*Není úkolem politického institutu vytvářet program politické strany, protože politický institut nemůže přijímat pokyny od politické strany.*“ (Eichler, 2023) Podle Eichlera by taková činnost politické instituty jako nástroj delegitimizovala. „*Pokud usilujeme o to, aby se ustanovily ty instituty, tak prostě není možné to vnímat jako pračku na peníze, že to budou peníze, ze kterých pak se někde vylepí billboardy*“ (Eichler, 2023). V rámci otázky ohledně lidských zdrojů pro mateřský subjekt pan Eichler uvedl, že pro takové požadavky existovaly a existují jiné nástroje, mezi nimi byla například Akademie sociální demokracie (Eichler, 2023).

Podle paní Urbanové hnutí STAN „*ví, kam směřovat i bez institutu*“ (2023). Nevylučuje ale skutečnost, že si straníci hnutí mohou zadat nebo stáhnout od iSTARu nějaký podklad, který může posloužit při tvorbě politického programu. Samotný program si pak ale vytváří politici sami. Podle paní Urbanové se iSTAR zaměřuje spíše na oblasti, na které nemá hnutí „*tvrdý názor*“, jako příklad uvedla důchodovou reformu (Urbanová, 2023). iSTAR jako lidský zdroj pro mateřský subjekt nevnímá, takový program podle paní Urbanové (2023) ani institut nemá.

IKDP pomáhá mateřskému subjektu například v rámci velké ideové programové debaty, kterou mimo jiné institut organizuje. „*KDU se zamýšlí sama nad sebou. Jednak svými kořeny, které dobře ví. Ale co to vlastně znamená v dnešní době, jak ty hodnoty křesťansko-demokratické moderny interpretovat. Jak vlastně i ta strana by měla nějakým způsobem fungovat v dnešní době*“ (Šmídek, 2023). Personální zdroje straně ale nedodávají. I tak se ale někteří lidé z institutu pak posouvají do politiky dál. „*Ti lidi tady získají nějaký vhled do té křesťansko-demokratické politiky, samozřejmě získají vhled obecně do politiky, nějaké dovednosti a většinou to končí tak, že po dvou, třech letech se chtějí posunout někam dál, což já naprosto chápu. Pak skutečně odchází někdy na místo spojená právě s tou politikou nebo stranou*“ (Šmídek, 2023).

ODS za celou svou existenci měla a má několik partnerských organizací. S těmi dlouhodobě spolupracuje, např. při pořádání akcí veřejných nebo směřovaných do členské základny, ale i při formulování svého programu. Po vzniku IPPO se ODS rozhodla, že institutu „*bude vykonávat a zajišťovat výše uvedené činnosti*“ (Kočí, 2023). Mimo jiné má ale také zastřešovat a koordinovat aktivity s dlouhodobými partnery ODS.

Podle pana Zámečnicka je Institut π příliš nový na to, aby takto přemýšlel. Podle něj by ale mateřský subjekt mohl vycházet z materiálů institutu třeba při tvorbě programu. Obecně má ale podle Zámečnicka strana větší aparát než institut na tvorbu těchto věcí. „*Ve specifických tématech třeba. My jsme dělali třeba ten forecasting, tak na to strana nikoho nemá. To jsou třeba materiály, které by mohly využít*“ (Zámečnick, 2023). Otázce lidských zdrojů se Zámečnick nebránil. „*Menšina se určitě může do politiky někde propsat. Já bych to považoval i za dobrý, že mají nějakou představu o tom, jak funguje politika. Zároveň drží nějakou odbornou rovinu. Rozhodně se to může stát a já doufám, že se to i v nějaké míře stane. Byť nemáme vizi, že bychom fungovali tak, že bychom vychovávali příští nějaký vrcholový politiky pirátský strany, tak si myslím, že tohle je jedno z vhodných prostředí, kde by noví politici mohli vyrůst*“ (Zámečnick, 2023).

Pan Ženíšek v rámci svých odpovědí k této oblasti neposkytl dostatečné informace pro analýzu.

ISPD je ze zkoumaných institutů s mateřským subjektem propojené pravděpodobně nejvíc. Pan Vích jako jednu z hlavních činností ISPD označil šíření politického programu ISPD a zároveň jeho spolutvorbu. „*Ten institut se zřizuje proto, aby prováděl, řekněme, osvětovou, vědeckou a debatní diskuzi o tom, jakým způsobem dostávat ten program toho hnutí mezi veřejnost*“ (Vích, 2023). Toho se snaží docílit skrze pořádání seminářů a jiných setkání, které mají získat důvěru voličů pro hnutí SPD. Právě finanční prostředky má ISPD podle pana Vichy „*přetavit v to, aby ten politický institut získal maximální podporu dalších lidí ve prospěch toho politického subjektu, který ho založil.*“ (Vích, 2023) Cílem činnosti ISPD je tedy podle pana Vichy „*dostat ten náš program v rámci nějakých debat a rozvíjení nějakých teorií prostě mezi širokou veřejnost a tím v podstatě získávat další voliče pro ten program.*“ (Vích, 2023) Pro hnutí SPD v rámci seminářů s účastí veřejnosti pak pan Vích vidí i možnost zpětné vazby, tedy že se dozví něco, co předtím vnímali jinak. „*My se tím pak zabýváme znovu při tvorbě toho programu*“ (Vích, 2023). Předsednictvo SPD spolu s ISPD navrhuje program ke schválení celostátní konferenci, což je nejvyšší orgán hnutí. „*Na základě toho, jaká tam proběhne debata, tak potom ten program je schválen, a ta konference ho svým usnesením třeba uloží institutu nebo předsednictvu, aby ten program modifikovalo nebo předělalo anebo ho nějakým způsobem rozšířilo*“ (Vích, 2023). Takto má například podle pana Vichy předsednictvo SPD společně s ISPD připravit volební program pro volby v letech 2024 a 2025. Mimo jiné pomáhá ISPD mateřskému subjektu organizovat akce, naposledy takto podle pana Vichy institut organizoval demonstraci na Malostranském náměstí ohledně smlouvy DCA (Vích, 2023).

3.1.4 Shrnutí výzkumné otázky

Hlavní výzkumnou otázkou „*Jaký je manažerský vztah mezi politickými instituty a jejich mateřskými subjekty v České republice?*“ rozdělil autor práce v kontextu teorie stanovené vybranou odbornou literaturou na několik vedlejších výzkumných otázek.

V rámci financí jsou instituty v podstatě plně závislé na svých mateřských subjektech, což je stanoveno hlavně zákonem. Podle české legislativy dostanou organizace dotaci ze státní kasy, pokud splní mateřský subjekt určité podmínky. Tou je působení v dolní komoře Parlamentu ČR. Tato skutečnost tedy koreluje s odbornou literaturou, tedy že politické instituty jsou v otázce financování převážně závislé na mateřském subjektu. To má právě implikovat vliv subjektu na agendu institutu.

Dále se potvrzuje, že většina orgánů politických institutů je svým obsazením úzce spjata s mateřskými subjekty. V orgánech těchto organizací se například nachází straníci, bývalí nestranní kandidáti nebo stávající i tehdejší poradci politiků. Dva politické instituty mají členství v mateřském subjektu dokonce jako podmínku pro působení v některých orgánech institutu.

Co se agendy politických institutů týče, tak u této otázky je složitější zobecnit výsledek vedlejší výzkumné. Účel nebo cíl institutů tak, jak jsou definované ve stanovách nebo zakládacích listinách, vždy definoval zakladatel, tedy mateřský subjekt organizace. Jelikož ale mají politické instituty různé právní formy, tak se způsob fungování jednotlivých organizací trochu liší. Často ale plán činnosti institutu předkládá ředitel nebo ředitelka organizace správní radě nebo jinému orgánu, kterému přísluší role dozorčího a schvalovatele. Plán činnosti se čelní představitelé politických institutů snaží tvořit v korelaci s účelem institutu. Zároveň reagují ředitelé institutů na některé společenské podněty operativně podle aktuálního dění.

Otázka výpomoci s plněním funkcí mateřských subjektů ze strany politických institutů jednoznačnou odpověď nemá. Opět totiž záleží na konkrétních případech. Například IPS tuto funkci vylučuje, podobně to vnímá i MDA. Podle iSTAR mohou materiály institutu pomoci s ucelením názorů politiků, které pak mohou reflektovat i v programu hnutí. Výraznější podíl na tvorbě programu je pak u IKDP. Odsud zaměstnanci institutu někdy i odchází pracovat na další úroveň politiky, ale není to vnímáno jako jedna z funkcí institutu. IPPO pak přímo zmiňuje, že se na programu podílí. U institutu π je pak příliš brzy na to něco takového posoudit, i když se například funkci vzdělávání nových politiků nebrání. Nejjasnější stanovisko k této otázce je pravděpodobně u ISPD, které přímo zmiňuje, že se podílí na tvorbě programu mateřského subjektu a také na zisku nových voličů pro stranu. Je však otázkou, zda

druhá zmíněná činnost ISPD není v rozporu se Zákonem o sdružování v politických stranách (1991), jelikož podle něj nelze příspěvek použít na financování volební kampaně strany, hnutí nebo kandidáta. Podle ministerstva vnitra je volební kampaň „*soustředěnou propagací politického subjektu či kandidujících osob, která probíhá v časovém „okně“ vymezeném na jedné straně vyhlášením voleb a na straně druhé vyhlášením výsledků voleb*“ (Ministerstvo vnitra, 2023). Právní stránku této činnosti však může posoudit primárně Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí.

Výsledky výzkumných otázek nelze vztáhnout na všechny politické instituty. Odpovědi od ředitelů TOPAZ a IPPO totiž neobsahovaly pro vybrané výzkumné otázky dostatečné informace pro jejich řádné zodpovězení.

3.2 Jak politické instituty v České republice komunikují svou činnost?

Odborná literatura stanovuje, že tradičně politické instituty svou činností míří na politické aktéry, tedy zákonodárce či vládní úředníky, což koreluje i s jejich rolami podle stanovené teorie (Esparcia a Martínez, 2011, s. 708). Zažité komunikační kanály politických institutů jsou také různé, v poslední době se však rozšířila popularita sociálních sítí u politických institutů, protože se víc a víc dbá na ovlivnění veřejnosti. Zda tomu tak je i v případě politických institutů v České republice zkoumá tato výzkumná otázka. Cílem této výzkumné otázky je zjistit, zda si sociální média jako prostředek ovlivňování veřejnosti osvojily i politické instituty v České republice. Porozumění komunikačním kanálům, které tyto instituty využívají, je klíčové pro posouzení jejich účinnosti při formování veřejného mínění a politických výsledků.

3.2.1 Jaké jsou nejdůležitější komunikační kanály politických institutů v České republice?

Je nutné zopakovat, že všechny politické instituty musí výsledky své činnosti zpřístupnit veřejně tak, aby byly dostupné odkudkoliv. Autor práce shrnul komunikační platformy politických institutů tak, jak je definovali Esparcia a Martinez (2010, s. 290) a podle webových stránek zkoumal, zda tyto kanály vybrané instituty využívají. Výsledky výzkumu jsou v tabulkách č. 13 až 20. Pro přehlednost tabulek autor práce zkrátil názvy identifikovaných sociálních médií následovně: Facebook (FB), Instagram (IG), Twitter (TW), YouTube (YT), LinkedIn (LI), Podcast (PC).

Tabulka č. 13: Komunikační kanály Institutu pro politiku a společnost

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky IPS, zpracoval autor práce

Tabulka č. 14: Komunikační kanály Masarykovy demokratické akademie

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky MDA, zpracoval autor práce

Tabulka č. 15: Komunikační kanály Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky IKDP, zpracoval autor práce

Tabulka č. 16: Komunikační kanály Institutu pro pravicovou politiku

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky IPPO, zpracoval autor práce

Tabulka č. 17: Komunikační kanály Institutu π

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky π , zpracoval autor práce**Tabulka č. 18: Komunikační kanály TOPAZ**

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky TOPAZ, zpracoval autor práce

Tabulka č. 19: Komunikační kanály Institutu moderní politiky iSTAR

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky iSTAR, zpracoval autor práce

Tabulka č. 20: Komunikační kanály Institutu svobody a přímé demokracie

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky ISPD, zpracoval autor práce

Z tabulek č. 13 až 20 je tedy znát, že i politické instituty v České republice převážně přesedlaly na trend sociálních sítí. Tradiční formy komunikace, jako jsou publikace nebo pořádání akcí, jsou přítomny u všech zkoumaných organizací, stejně tak jako webové stránky. V rozhovorech se autor práce snažil zjistit, jaké komunikační kanály ale považují představitelé institutů za ty nejdůležitější, respektive za ty nejefektivnější.

Podle paní Shoup jsou nejpodstatnějším kanály sociální sítě, konkrétně hlavně Facebook, a rozesílání pozvánek e-mailem (Shoup, 2023).

Elektronická korespondence emailem je nejefektivnější podle pana Eichlera. „*Jinak využíváme všechny běžné metody činnosti od sociálních sítí, webu a newsletteru přes tištěné reklamy po tiskové zprávy*“ (Eichler, 2023).

Stejně jako paní Shoup vnímá důležitost kanálů i pan Šmídek. Za prioritní tedy označuje sociální sítě a maily. Snaží se i o komunikaci s médii, protože jejich „snahou je, když právě děláme zvláště ty větší akce, konference nebo ve sněmovně, vyprávět to v médiích“ (Šmídek, 2023). V mediálním prostředí je ale podle Šmídka složitější činnost institutu prosadit.

IPPO označuje za svůj hlavní kanál pro prezentaci svůj web. „*Tím, že IPPO plní již zmíněnou funkci koordinátora a zapojilo se do řady již dlouhodobě existujících aktivit, bylo budování brandu institutu určitým způsobem upozaděno*“ (Kočí, 2023).

Institut π v současnosti operuje hlavně s webem. Do budoucna ale chtějí nastavit i fungování sociálních sítí institutu. „*To máme zpracovanou PR strategii, kde má smysl a kde nemá smysl nějak působit. Pak máme taky nějaký ideový rámec. Možná, že bychom neměli úplně podporovat ty nejhorší sítě, jako je třeba TikTok. Tak to jako vůbec ne*“ (Zámečník, 2023).

Sociální sítě jsou základním komunikačním kanálem i pro TOPAZ. „*Stejně tak se institut snaží prezentovat na nejrůznějších akcích jako je např. Svět knihy, kde nabízí své odborné publikace*“ (Ženíšek, 2023).

V rámci komunikačních kanálů iSTAR zmiňuje paní Urbanová, že „*primární jsou sociální sítě*“ (2023). Tedy Facebook, Instagram a Twitter.

ISPD operuje hlavně s webovou stránkou. Vlastní sociální sítě nemá. „*My to ženeme přes toho předsedu*²¹“ (Vích, 2023). Dále svou činnost šíří také skrze Facebooky krajských organizací. Akce hlavně streamují, ale ne přes kanály institutu, z každého semináře se pak dělají sborníky, „*kteří se distribuují*“ (Vích, 2023). V rámci ISPD se baví i o možnosti tvorby podcastů.

3.2.2 Jaké jsou cílové skupiny politických institutů v České republice?

Odborná literatura stanovuje, že hlavní cílovou skupinou komunikace politických institutů jsou političtí představitelé. V této vedlejší výzkumné otázce autor zkoumá, zda tomu tak je i v českém prostředí.

Paní Shoup označila za hlavní cílovou skupinu veřejnost. IPS s ní komunikuje hlavně skrze sociální sítě nebo web. Maily „*jsou zasílány přímo, a to představitelům soukromé i veřejné správy. Jedná se o odborové/profesionální/zájemové organizace, představitele státní správy, zákonodárce apod.*“ (Shoup, 2023)

Podle pana Eichlera ze zákona publikuje svou činnost institut veřejně. „*Cílem komunikace je rozšířit počet zájemců o aktivity a značku MDA a vytvářet prostor pro plnění základního cíle činnosti MDA, tedy posilování důvěry v politickou demokracii a politiku coby nástroj nenásilného zastupování kolektivních zájmů ve společnosti*“ (Eichler, 2023). Dále cílí na vedení sociální demokracie, vysokoškolskou obec nebo novináře.

IKDP má tři hlavní cílové skupiny, kterým svou činnost komunikuje. První je veřejnost, kterou chce institut informovat o akcích, „*takže tam je klasicky jako Facebook, instagram, Twitter, mailing list*“ (Šmídek, 2023). Dále cílí na partnery, se kterými chtějí spolupracovat. Třetí skupinou je pak komunikace dovnitř strany „*o tom, co institut dělá, co nabízí, co aktuálně probíhá*“ (Šmídek, 2023).

Pro Institut π je hlavní cílovka „*mladší část populace a odbornější veřejnost*“ (Zámečník, 2023). Těm chce institut poskytovat texty na webu a akce. Dlouhodobější analýzy

²¹ Tj. Tomia Okamuru.

„budou spíš směřovat do toho politického spektra a zase spíš jako specificky pro ty politiky, který za zajímavá dané téma“ (Zámečník, 2023).

iSTAR směřuje hlavně na veřejnost, odborníky pak institut kontaktuje osobně. Podle Urbanové cílí i na politiky. *„Já jim to vždycky tisknu, ty analýzy, nejsou schopni tomu uhnout. Tomu se nevyhnou.“ (Urbanová, 2023)*

Pro ISPD jsou cílem všichni (Vích, 2023). IPPO ani TOPAZ ve svých odpovědích tyto informace neposkytly.

3.2.3 Shrnutí výzkumné otázky

Politické instituty v českém prostředí reflektují světový trend a také přesedlávají na modernější typy komunikace, jako jsou sociální sítě. Žádný kanál sociálních médií nevyužívají pouze dva instituty. Z toho jedním je IPPO, druhým je ISPD. U druhého zmíněného je ale možnost, že se tato skutečnost změní. Tradiční formy komunikace, jako jsou web, publikace nebo pořádání akcí, využívají všechny instituty. V rámci hlavní cílové skupiny se vesměs instituty shodují na tom, že svou činnost primárně komunikují veřejnosti, což opět koreluje s trendem, který mapuje odborná literatura. Politické představitele pak řadí až na další příčky v rámci komunikačních priorit.

3.3 Diskuse

Na základě dat z rozhovorů a obsahové analýzy autor práce představil manažerský vztah politických institutů s mateřskými subjekty v kontextu politického plánování a následný způsob komunikace činnosti politických institutů.

Výzkum ukázal, že se do určité míry mateřské subjekty v agendě politických institutů angažují, a to v roli schvalovatele. Zároveň z pozice zakladatele určují cíl nebo účel institutu. Po personální stránce jsou politické instituty ze značné většiny silně obsazeny lidmi úzce spjatými s mateřským subjektem, u některých je ve vybraných případech stranickost i podmínkou. Svou činnost pak politické instituty komunikují hlavně veřejnosti, což je částečně dáno i definicí české legislativy. Komunikaci realizují čím dál tím častěji přes sociální sítě nebo jinou elektronickou formou.

Závěry analýzy této práce nelze zobecnit, ani z nich nelze vyvodit novou formu teorie o politických institutech. Formulace nové teorie ani nebyla cílem této práce. Způsob fungování politických institutů se ale do značné míry liší, a to právní formou počínaje. Objevily se ale také jednotlivé aspekty, které byly mezi instituty shodné.

V některých případech respondenti neposkytli nahrávaný rozhovor autorovi práce, který se tak musel spolehnout na mailovou korespondenci. Ta z větší části neobsahovala dostatečné informace, které by autor práce potřeboval k provedení výzkumu. Tento způsob metody sběru dat zároveň vedl k nerovným podmínkám mezi respondenty. Mezi respondenty byl i jeden člen správní rady politického institutu, který nikdy nezastával post ředitele institutu, což může být důvodem jiného vnímání fungování politických institutů. Limitem tohoto výzkumu může být také jednostranný pohled, tedy náhled na fungování organizací pouze z jedné strany, a to ať už z pozice ředitele nebo ředitelky nebo člena či předsedkyně správní rady.

Pro ucelenější pohled na manažerský vztah a komunikaci politických institutů by bylo vhodnější analyzovat tyto organizace jednotlivě. Rozebrat každou funkci politického managementu dopodrobna s jednotlivými představiteli politických institutů i s představiteli mateřského subjektu. V takovém výzkumu by pak byly všechny jevy politického managementu vysvětleny. Ale ani výsledky takového výzkumu by nebylo možné plošně aplikovat na všechny politické instituty v České republice, a to třeba už jen kvůli odlišnostem v právních formách jednotlivých organizací.

Závěr

V této bakalářské práci se autor věnoval manažerskému vztahu politických institutů v České republice s jejich mateřskými subjekty a způsobu komunikace jejich činnosti.

První část se zaměřila na několik teoretických konceptů. Nejprve definoval autor politické strany a hnutí a jejich cíle. Dále se zaměřil na to, co by tyto subjekty měly dělat pro to, aby tento cíl mohly naplnit. Dalším teoretickým konceptem této práce byla definice politických institutů podle odborné literatury. Autor práce rozebral jejich charakter, financování a funkce. V následující podkapitole se zaměřil na vymezení politických institutů podle české legislativy. Zvoleným propojujícím konceptem mezi těmito subjekty byl zvolen politický management, konkrétně jeho funkce politického plánování. A posledním teoretickým východiskem práce byla politická komunikace se zaměřením na komunikaci politických institutů.

Výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s čelními představiteli politických institutů a obsahové analýze stanov, zakládacích listin a webových stránek těchto organizací prezentoval, jakým způsobem jsou stanoveny jejich cíle. Ty pokaždé určuje zakladatel. Návrh agendy politického institutu je většinou v gesci ředitele nebo ředitelky organizace, podléhá však schválení správní rady nebo jiného orgánu, kterému přísluší dozorčí a schvalovací funkce. Tyto orgány jsou u všech politických institutů obsazeny převážně osobnostmi úzce spjatými s mateřským subjektem. Mimo jiné jsou politické instituty v České republice závislé po finanční stránce na přidružené straně či hnutí, respektive na jejich úspěchu ve sněmovních volbách. Nelze také zobecnit přístup politických institutů k pomoci plnění funkcí mateřských subjektů, jako je formulace programu, obsazování vrcholových postů ve státní správě a vládních orgánech nebo třeba mobilizace voličů. Někteří se této skutečnosti straní, jiní se na plnění některých funkcí podílí aspoň částečně nebo mimo hlavní činnost politického institutu. Pouze ISPD však zmiňuje činnost, která by mohla mít protiprávní charakter. Cílovou skupinou komunikace politických institutů v České republice je nejčastěji veřejnost, což odpovídá trendu, který sleduje odborná literatura. Tradičně ale byli hlavní cílovou skupinou politických institutů zákonodárci. Čím dál tím více instituty také používají ke své komunikaci sociální sítě, tradiční způsoby komunikace jsou ale těmi jedinými, které lze nalézt u všech zkoumaných politických institutů.

Summary

In this bachelor thesis the author focused on the managerial relationship of political institutes in the Czech Republic with their parent subjects and the way of communication of their activities.

The first part of the thesis focused on several theoretical concepts. First, the author defined political parties and movements and their goals. Next, he focused on what these entities should do in order to fulfil this goal. Another theoretical concept of this thesis was the definition of political institutes according to the literature. The author of the thesis analysed their nature, funding and functions. In the following subsection he focused on the definition of political institutes according to the Czech legislation. The chosen linking concept between these subjects was political management, specifically its function of political planning. And the last theoretical starting point of the thesis was political communication with a focus on the communication of political institutes.

The research, based on semi-structured interviews with leaders of policy institutes and content analysis of the statutes, constitutions and websites of these organisations, presented how their objectives are set. These are determined each time by the founder. The drafting of a policy institute's agenda is usually the responsibility of the organisation's director, but is subject to the approval of the board of directors or other body with oversight and approval functions. In all policy institutes, these bodies are mainly composed of individuals closely linked to the parent body. Among other things, political institutes in the Czech Republic are financially dependent on the affiliated party or movement, or on their success in parliamentary elections. It is also impossible to generalise about the approach of political institutes to help fulfil the functions of their parent entities, such as formulating a programme, filling top positions in the public administration and government bodies, or mobilising voters. Some shy away from this, while others are at least partially involved in the performance of some functions or outside the core activities of the political institute. However, only the ISPD mentions activities that could be of an illegal nature. The target group of communication of political institutes in the Czech Republic is most often the public, which corresponds to the trend observed in the literature. Traditionally, however, the main target group of policy institutes has been legislators. Increasingly, institutes are also using social networks for their communication, but the traditional methods of communication are the only ones that can be found in all the analysed policy institutes.

Zdroje

Knížní prameny

1. Abelson, D. E. (2018). Do Think Tanks Matter? In *Assessing the Impact of Public Policy Institutes*.
2. Cabada, L., Kubát, M. (2007). *Úvod do studia politické vědy*. Eurolex Bohemia.
3. Eger, L., & Egerová, D. (2017). *Základy metodologie výzkumu* (2. přepracované a rozšířené vydání). Západočeská univerzita v Plzni.
4. Fiala, P., Strmiska, M. (2009). *Teorie politických stran*. Barrister & Principal.
5. Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání). Portál.
6. Jiráček, J., & Říhová, B. (2000). *Politická komunikace a média*. Karolinum.
7. Kelstrup, J. D. (2016). *The Politics of Think Tanks in Europe*. Routledge.
8. Klíma, M. (1998). *Volby a politické strany v moderních demokracích*. Radix.
9. Křeček, J. (2013). *Politická komunikace: od res publica po public relations*. Grada.
10. Lees-Marshment, J. (2021). Political Management. In *The Dance of Government and Politics*. Routledge.
11. McGann, J. G., Weaver, R. (2000). *Think tanks & Civil Societies*. Routledge.
12. McNair, B. (2011). *An Introduction to Political Communication* (Vol. 5). Routledge.
13. Mensah, K. (2017). *Political Marketing and Management in Ghana: A New Architecture*. Palgrave Macmillan.
14. Novák, M. (1997). *Systémy politických stran*. Sociologické nakladatelství.
15. Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Grada Publishing, a.s.
16. Rich, A. (2004). *Think Tanks, Public Policy, and the Politics of Expertise*. Cambridge University Press.
17. Říhová, B. (2002). *Úvod do současné politologie*. Portál.
18. Schneider, J. (2003). *Think-tanky ve Visegrádských zemích: analýza politiky a obhajoba zájmů*. Masarykova univerzita.
19. Strmiska, M., Hloušek, V., Kopeček, L., & Chytilík, R. (2005). *Politické strany moderní Evropy*. Portál.
20. Štědroň, B. (2013). *Politika a politický marketing*. C.H. Beck.

Odborné články

1. Echt, L. (2019). *Partisan Think Tanks: Between Knowledge and Politics - The Case of Pensar Foundation and PRO Party in Argentina*. Working Paper. Dostupné z: https://onthinktanks.org/wp-content/uploads/2019/09/LEcht_WP7_FINAL.pdf
2. Esparcia, A., & Martinez, A. (2011). New tendencies in Political Communication: Lobbies and Think tanks. *Business Research Yearbook*, 13, 227–232. https://www.academia.edu/3491767/News_tendencies_in_Political_Communication_lobbies_and_Think_Tanks
3. Hauck, J. (2017). What are 'Think Tanks'? Revisiting the Dilemma of the Definition. *Brazilian Political Science Review*, 11(2). https://www.researchgate.net/publication/318713565_What_are_%27Think_Tanks%27_Revisiting_the_Dilemma_of_the_Definition
4. Jang, D., Bechara, J., Bottom, W. (2022). *Ways and means: How think tanks use social media to influence public policy*. 10.1515/9783110687262-002
5. Lees-Marshment, J., & Bendle, N. T. (2022). Political practitioners' perspectives on political management: the importance of people and power. *International Journal of Public Leadership*, 18(4), 305-318. <https://doi.org/10.1108/IJPL-12-2021-0062>
6. Miller, J., Schwartz, J. (2018). CONVERSATION WITH 'THE INTERESTED PUBLIC AT LARGE'. *On Think Tanks: Public Engagement*. <https://onthinktanks.org/publication/2018-annual-review-public-engagement/>
7. Pautz, H. (2012, April 15). Revisiting the think-tank phenomenon. *Public Policy and Administration*. 26(4):419-435. https://www.researchgate.net/publication/258179679_Revisiting_the_think-tank_phenomenon
8. Stone, D. (2007). *Garbage Cans, Recycling Bins, or Think Tanks? Three Myths about Policy Institutes*. https://www.researchgate.net/publication/43015166_Garbage_Cans_Recycling_Bins_or_Think_Tanks_Three_Myths_about_Policy_Institutes

9. Vojvodic, N., Ivic, M., Tofil, N., Vukovic, V., & Komljenovic, M. (2016). Principles and functions of political management. *Journal of Process Management. New Technologies*, 4(1), 17–24. <https://doi.org/10.5937/jpmnt1601017v>

Bakalářské a diplomové práce

1. Šilhán, P. (2019). *Kontrola financování volební kampaně v České republice* [Právnická fakulta, Masarykova univerzita]. Digitální repozitář Masarykovy univerzity. <https://is.muni.cz/th/aovfj/>
2. Škrobák, Z. (2007). *Role think-tanků v politickém systému ČR*. [Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova]. <http://hdl.handle.net/20.500.11956/147178>
3. Tulisová, K. (2018). *Think-tanky v ČR – funkce, vztahy, zdroje*. [Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita]. Digitální repozitář Masarykovy univerzity. <https://theses.cz/id/ivolly/>

Internetové zdroje

1. Bernáth, M. (2019, 15. červenec). *Babiš byl příjemným zpestřením programu, ale delegáti už měli jasno, říká o jednání ČSSD politolog*. https://www.lidovky.cz/domov/babis-byl-prijemnym-zpestrenim-programu-ale-delegati-uz-meli-jasno-rika-o-jednani-cssd-politolog.A190715_184945_ln_domov_mber
2. Boubínová, M. (2023, 6. únor). *Komentátor Fora 24 měl radit Fialovi. Smlouvu nakonec zrušil*. <https://denikn.cz/1074447/komentator-fora-24-mel-radit-fialovi-smlouvu-nakonec-zrusil/>
3. Cambridge University. (2023). *Meaning of pressure group in English*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/pressure-group>
4. Český statistický úřad. (2022a). *Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 10.10. – 11.10.2014*. <https://volby.cz/pls/senat/se1111?xjazyk=CZ&xdatum=20141010&xv=1&xt=1>
5. Český statistický úřad. (2022b). *Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022*.

<https://volby.cz/pls/kv2022/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=11&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xstrana=1604>

6. ČT 24. (2014, 23. říjen). *Hnutí ANO má svůj think-tank, ve správní radě Babiš, Krnáčová i Telička*. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1012420-hnuti-ano-ma-svuj-think-tank-ve-spravni-rade-babis-krnacova-i-telicka>
7. ČTK. (2014, 15. říjen). *Pražští rivalové Hudeček a Vávra odešli z TOP 09, přidal se i Tůma*. https://www.idnes.cz/praha/zpravy/hudecek-a-vavra-nabidli-rezignaci-v-top-09.A141015_100343_praha-zpravy_bur
8. ČTK. (2016, 28. leden). *Drábová bude kandidovat za STAN, ve Středočeském kraji chce porazit komunisty*. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/drabova-bude-v-krajских-volbach-kandidovat-za-stan-ve-stred/r~285c3274c5c311e5bb3a0025900fea04/>
9. ČTK. (2019, 30. srpen). *Na ministerstvu kultury končí mluvčí i náměstek Mačák. Zaorálka vyděsilo zdejší tempo práce*. https://www.lidovky.cz/domov/na-ministerstvu-kultury-konci-mluvci-i-namestek-macak-zaoralka-vydesilo-zdejsi-tempo-prace.A190830_173750_ln_domov_ele
10. Dostál, V. (2021, 7. duben). *ČSSD ve vládě pomohla tomu, že jsme zůstali parlamentní demokracií, říká Hamáčkův rádce a vzkazuje: chce to radikální sociálnědemokratický program*. <https://www.info.cz/zpravodajstvi/cesko/pavel-saradin>
11. KDU-ČSL. (2017, 28. červenec). *KDU-ČSL je strana, která hájí hodnoty, na kterých byla založena Evropa, hodnoty, ve kterých byl každý slušný člověk vychován*. [vid. 2023-07-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/kducs1/posts/10159009821445577/>
12. Kopecký, J. (2022, 3. leden). *Lidé okolo Petra Fialy. Kdo jsou ti, kteří budou mít vliv na rozhodování premiéra*. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/poradci-noveho-premiera-fialy-cerha-pojar-mungengova-klima.A220103_125041_domaci_kop
13. Krutil, R. (2018, 29. leden). *Brněnská ODS sepsala petici proti směně nemovitostí pro stavbu stadionu*. https://www.idnes.cz/brno/zpravy/ods-petice-smena-nemovitosti-stadion-brno.A180129_150919_brno-zpravy_krut

14. Law Insider. (2023). *Political management definition*.
<https://www.lawinsider.com/dictionary/political-management>
15. Machová, M. (2022, 3. květen). *ČSSD a Zelení mají kandidátku na pražskou primátorku*. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-byvala-ombudsmanka-sabatova-se-chysta-kandidovat-na-prazskou-primatorku-200595>
16. Masarykova univerzita. (2023). *Jiří Hanuš*. <https://www.muni.cz/lide/17132-jiri-hanus>
17. Ministerstvo vnitra České republiky. (2021, 19. červenec). *Volební kampaň*.
<https://www.mvcr.cz/volby/clanek/volebni-kampan.aspx>
18. Mitrofanov, A. (2004, 14. červenec). *Novotný - Grossův muž programu?* http://www.sds.cz/docs/prectete/epubl/ami_ngmp.htm
19. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. (2022, 18. únor). *Karel Havlíček byl zvolen do funkce místopředsedy Sněmovny*.
<https://www.psp.cz/sqw/cms.sqw?z=15588>
20. Pravý Břeh. (2023). *O nás*. <https://pravymbreh.cz/o-nas/>
21. Procházková, A. (2018, 23. říjen). *POKUD BUDE ZIMOLA DÁL ÚTOČIT NA ČSSD, MĚLA BY SE JEHO PLATFORMA ROZPUSTIT*.
<https://www.respekt.cz/politika/pokud-bude-zimola-dal-utocit-na-cssd-mela-by-se-jeho-platforma-rozpustit?>
22. Pšenička, J. (2022, 23. leden). *Politika je střet idejí, ne nadbívání lidem, říká Fialův kolega z univerzity*. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-politika-je-stret-ideji-ne-nadbihani-lidem-rika-fialuv-kolega-z-univerzity-186249>
23. Půr, M. a Jirsa, T. (2022, 9. červen). *„Lidi už nechtěli to věčné psycho s Babišem.“ František Cerha v Insider podcastu popsal zákulisí vzestupu Petra Fialy*.
<https://www.info.cz/podcasty/insider-podcast/podcast-frantisek-cerha>
24. Rasmussen University. (2021, 18. květen). *What is a policy brief?* [vid. 2023-07-25].
Dostupné z: <https://rasmussen.libanswers.com/faq/247171>

25. VEMA. (2019, 16. září). *Kdo je HRista a co má ve firmě na starosti HR oddělení*.
<https://www.vema.cz/cs/kdo-je-hrista-a-co-ma-ve-firme-na-starosti-hr-oddeleni>
26. Vláda České republiky. (2017, 24. červenec). *Poradní sbor předsedy vlády ČR Bohuslava Sobotky*. <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/premier/poradci/poradni-sbor-predsedy-vlady-cr-bohuslava-sobotky-116868/#>
27. Vláda České republiky. (2023, 19. červen). *Poradní sbor předsedy vlády Petra Fialy*.
<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/premier/poradci/poradni-sbor-predsedy-vlady-petra-fialy-193673/>
28. Zákon č. 424/1991 Sb., Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>
29. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Dokumenty a weby politických institutů

1. Institut moderní politiky iSTAR, z.ú. (2018). *Zakládací listina*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=1036844>
2. Institut moderní politiky iSTAR. (2023). *Institut moderní politiky iSTAR*.
<https://www.i-star.cz/>
3. Institut pí, z.ú. (2021). *Zakládací listina*. <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=1136897>
4. Institut pro křesťansko-demokratickou politiku, z.ú. (2018). *Zakládací listina*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=918914>
5. Institut pro křesťansko-demokratickou politiku. (2023). *Institut pro křesťansko-demokratickou politiku*. <https://ikdp.cz/>
6. Institut pro politiku a společnost. (2014). *Stanovy společnosti*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=760168>

7. Institut pro politiku a společnost. (2017). *Výroční finanční správa 2017*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=760168>
8. Institut pro politiku a společnost. (2019). *Výroční finanční správa 2019*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=760168>
9. Institut pro politiku a společnost. (2023). *Institut pro politiku a společnost*.
<https://www.politikaspolecnost.cz/>
10. Institut pro pravicovou politiku, z. ú. (2016). *Zakládací listina*. Dostupné z:
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=966658>
11. Institut pro pravicovou politiku. (2023). *Institut pro pravicovou politiku*.
<https://ippo.cz/>
12. Institut pro slobodu a demokracii. (2023). *Institut pro slobodu a demokracii*. <https://i-sp.d.cz/kontakt/>
13. Institut svobody a přímé demokracie, z.ú. (2021). *Zakládací listina*. Dostupné z:
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=1151029>
14. Masarykova demokratická akademie. (2014). *Stanovy společnosti*.
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=738098>
15. Masarykova demokratická akademie. (2023). *LIDÉ*. <https://masarykovaakademie.cz/onas/predstavenstvo/>
16. Masarykova demokratická akademie. (2023). *Masarykova demokratická akademie*.
<https://masarykovaakademie.cz/>
17. Pirátský institut. (2023). *Pirátský institut*. <https://www.piratskyinstitut.cz/>
18. TOPAZ. (2023). *Stanovy občanského sdružení TOPAZ*. <https://top-az.eu/stanovy-obcanskeho-sdruzeni-topaz/>
19. TOPAZ. (2023). *TOPAZ*. <https://top-az.eu/>

Rozhovory

1. EICHLER, Patrik. *Rozhovor s ředitelem Masarykovy demokratické akademie o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 11. 7. 2023 (archiv autora)
2. KOČÍ, Jan. *Rozhovor s ředitelem Institutu pravicovou politiku o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 26. 7. 2023 (archiv autora)
3. SHOUP, Šárka. *Rozhovor s výkonnou ředitelkou Institutu pro politiku a společnost o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 12. 7. 2023 (archiv autora)
4. ŠMÍDEK, Jan. *Rozhovor s ředitelem Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 19. 7. 2023 (archiv autora)
5. URBANOVÁ, Barbora. *Rozhovor s předsedkyní správní rady Institutu moderní politiky iSTAR o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 19. 7. 2023 (archiv autora)
6. VÍCH, Radovan. *Rozhovor s členem správní rady Institutu pro svobodu a přímou demokracii o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 19. 7. 2023 (archiv autora)
7. ZÁMEČNÍK, Petr. *Rozhovor s ředitelem Institutu pí o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 17. 7. 2023 (archiv autora)
8. ŽENÍŠEK, Marek. *Rozhovor s ředitelem TOPAZ o manažerském vztahu politického institutu s mateřským subjektem a způsobu komunikace institutu*. Praha, 21. a 25. 7. 2023 (archiv autora)

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Respondenti polostrukturovaných rozhovorů (tabulka)
- Příloha č. 2: Politické instituty v České republice (tabulka)
- Příloha č. 3: Výše finančních prostředků politických institutů v České republice (v Kč) (tabulka)
- Příloha č. 4: Straníci ve strukturách Institutu pro politiku a společnost (tabulka)
- Příloha č. 5: Straníci ve strukturách Masarykovy demokratické akademie (tabulka)
- Příloha č. 6: Straníci ve strukturách Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku (tabulka)
- Příloha č. 7: Straníci ve strukturách Institutu pro pravicovou politiku (tabulka)
- Příloha č. 8: Straníci ve strukturách Institutu π (tabulka)
- Příloha č. 9: Straníci ve strukturách TOPAZ (tabulka)
- Příloha č. 10: Straníci ve strukturách Institutu moderní politiky iSTAR (tabulka)
- Příloha č. 11: Straníci ve strukturách Institutu svobody a přímé demokracie (tabulka)
- Příloha č. 12: Cíle a účely politických institutů (tabulka)
- Příloha č. 13: Komunikační kanály Institutu pro politiku a společnost (tabulka)
- Příloha č. 14: Komunikační kanály Masarykovy demokratické akademie (tabulka)
- Příloha č. 15: Komunikační kanály Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku (tabulka)
- Příloha č. 16: Komunikační kanály Institutu pro pravicovou politiku (tabulka)
- Příloha č. 17: Komunikační kanály Institutu π (tabulka)
- Příloha č. 18: Komunikační kanály TOPAZ (tabulka)
- Příloha č. 19: Komunikační kanály Institutu moderní politiky iSTAR (tabulka)
- Příloha č. 20: Komunikační kanály Institutu svobody a přímé demokracie (tabulka)

Tabulka č. 1: Respondenti polostrukturovaných rozhovorů

Jméno respondenta/ky	Politický institut	Role v institutu	Forma rozhovoru	Datum rozhovoru
Šárka Shoup	Institut pro politiku a společnost	Výkonná ředitelka	On-line na platformě Google Meets a doplňující mailová korespondence	12. 7. 2023 a 26. 7. 2023
Patrik Eichler	Masarykova demokratická akademie	Ředitel	V prostorách Masarykovy demokratické akademie a doplňující mailová korespondence	11. 7. 2023 a 25. 7. 2023
Jan Šmídek	Institut křesťansko-demokratické politiky	Ředitel	V prostorách Institutu křesťansko-demokratické politiky a doplňující mailová korespondence	19. 7. 2023 a 27. 7. 2023
Jan Kočí	Institut pro pravicovou politiku	Ředitel	Mailová korespondence	26. 7. 2023
Petr Zámečník	Institut π	Ředitel	On-line na platformě Google Meets	17. 7. 2023
Marek Ženíšek	TOPAZ	Ředitel	Mailová korespondence	21. 7. 2023 a 25. 7. 2023
Barbora Urbanová	Institut moderní politiky iSTAR	Předsedkyně správní rady	On-line prostřednictvím Google Meets a doplňující mailová korespondence	10. 7. 2023 a 27. 7. 2023
Radovan Vích	Institut svobody a přímé demokracie	Člen správní rady	On-line prostřednictvím Skypu	24. 7. 2023

Zdroj: zpracováno autorem práce

Tabulka č. 2: Politické instituty v České republice

Název politického institutu	Zakladatel	Datum vzniku	Právní forma	Orgány institutu	Činnost
IPS	ANO 2011	1. 1. 2014	Spolek	(1) valná hromada; (2) správní rada	(1) vzdělávací, výzkumné a osvětové akce (diskuse, konference, přednášky, round tably, veřejná i neveřejná setkání); (2) vydavatelství a publikace; (3) výzkum; (4) spolupráce s českými i zahraničními experty na akcích; (5) projekty a programy
MDA	ČSSD	7. 12. 1990	Spolek	(1) členská schůze; (2) představenstvo; (3) předseda; (4) ředitel; (5) revizní komise	(1) akce (přednášky, semináře, konference, symposia, diskuse); (2) publikační a vydavatelská; (3) vzdělávací (vč. studijních a výměnných pobytů); (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) výzkum
IKDP	KDU-ČSL	18. 12. 2015	Ústav	(1) správní rada; (2) projektová rada; (3) ředitel	(1) vzdělávací; (2) analytická (stanoviska, analýzy, shromažďování dat, průzkumy veřejnosti, programová východiska a opory pro programové body); (3) monitoring médií v souvislosti s programem a postojem KDU-ČSL; (4) publikace (policy papery, sborníky atp.); (5) spolupráce s ostatními organizacemi; (6) studijní pobyty, stáže; (7) organizace seminářů a konferencí

IPPO	ODS a Právý břeh	10. 3. 2017	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada; (3) dozorčí rada	(1) pořádání akcí (konference, debaty a ostatní akce); (2)
π	Česká pirátská strana	12. 10. 2021	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada; (3) akademická rada; (4) dobrovolnický okruh; (5) kontrolor	(1) projekty; (2) publikace (analytické a koncepční materiály); (3) vzdělávání (přednášky, diskuse, semináře, konference); (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) poradenství
TOPAZ	TOP 09	1. 1. 2014	Spolek	(1) členská schůze; (2) prezident spolku; (3) výkonná rada; (4) akademická rada	(1) vzdělávání veřejně činných osob; (2) tvorba a publikace analytických a koncepčních materiálů; (3) poradenství (veřejně činným osobám, obcím atp.); (4) výzkum a debaty
iSTAR	STAN	21. 12. 2018	Ústav	(1) správní rada; (2) ředitel	(1) vzdělávací (semináře, kurzy, konference, přednášky); (2) publikační (odborné články, analýz, programová východiska a opora pro programové body); (3) vzdělávací; (4) spolupráce s ostatními organizacemi; (5) podpora aktivity zejm. mladých občanů
ISPD	SPD	25. 2. 2022	Ústav	(1) ředitel; (2) správní rada	(1) publikační a editorská; (2) kulturní; (3) vzdělávací; (4) organizace seminářů

Zdroj: zakládací listiny, stanovy a webové stránky politických institutů, zpracoval autor práce

Tabulka č. 3: Výše finančních prostředků politických institutů v České republice (v Kč)

Strana nebo hnutí		2017	2018	2019	2020	2021	2022
ANO 2011	státní příspěvek	0	13 386 667	13 267 500	13 257 500	13 130 000	12 696 667
	odeslaná částka PI	400 000	13 636 667	13 517 500	13 507 500	13 130 000	12 696 667
ČSSD	státní příspěvek	0	7 636 667	6 645 000	6 128 333	3 261 613	2 055 000
	odeslaná částka PI	0	7 636 667	6 647 000	6 130 333	3 263 613	2 057 000
KDU-ČSL	státní příspěvek	0	4 711 667	4 595 000	4 531 667	4 396 389	4 757 500
	odeslaná částka PI	200 000	4 711 667	4 595 000	4 531 667	4 396 389	4 757 500
ODS	státní příspěvek	0	6 332 500	6 850 000	7 031 250	7 786 388,89	7 925 833,34
	odeslaná částka PI	10 000	6 332 500	6 850 000	7 031 250	7 786 388	7 925 833,34
Piráti	státní příspěvek	0	0	0	0	0	4 881 095,91
	odeslaná částka PI	0	0	0	0	0	5 081 095,91
TOP 09	státní příspěvek	0	2 678 333	2 600 000	2 645 000	2 840 347,19	2 778 333,34
	odeslaná částka PI	434 008	2 678 333	2 600 000	2 645 000	2 840 347,19	2 778 333,34
STAN	státní příspěvek	0	0	0	0	0	8 311 713,18
	odeslaná	0	100 000	900 000	400 000	480 000	8 311 713,18

	částka PI						
SPD	státní příspěvek	0	0	0	0	0	3 122 917
	odeslaná částka PI	0	0	0	0	0	3 273 117

Zdroj: autor práce, výroční zprávy politických stran a hnutí

Tabulka č. 4: Stranici ve strukturách Institutu pro politiku a společnost

Výkonná ředitelka IPS	Správní rada IPS
×	2 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro politiku a společnost, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 5: Stranici ve strukturách Masarykovy demokratické akademie

Ředitel MDA	Předseda MDA	Představenstvo MDA	Revizní komise MDA
×	✓	8 z 16 členů	3 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Masarykovy demokratické akademie, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 6: Stranici ve strukturách Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku

Ředitel IKDP	Správní rada IKDP	Mezinárodní rada IKDP
✓	6 z 7 členů	0 z 4 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 7: Stranici ve strukturách Institutu pro pravicovou politiku

Ředitel IPPO	Správní rada IPPO	Dozorčí rada IPPO
✓	3 z 5 členů	2 z 3 členů

Zdroj: webová stránka Institutu pro pravicovou politiku, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 8: Stranici ve strukturách Institutu π

Ředitel π	Správní rada π	Akademická rada π	Dobrovolnický okruh π	Kontrolor π
✓	7 z 7 členů	1 z 5 členů	13 z 20 členů	×

Zdroj: webová stránka Institutu π, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 9: Stranici ve strukturách TOPAZ

Ředitel TOPAZ	Prezident TOPAZ	Výkonná rada TOPAZ	Akademická rada TOPAZ
✓	✓	7 z 7 členů	2 z 8 členů

Zdroj: webová stránka TOPAZ, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 10: Stranici ve strukturách Institutu moderní politiky iSTAR

Ředitel iSTAR	Správní rada iSTAR
✓	4 z 5 členů

Zdroj: webová stránka Institutu moderní politiky iSTAR, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 11: Stranici ve strukturách Institutu svobody a přímé demokracie

Ředitel ISPD	Správní rada ISPD
✓	3 z 3 členů

Zdroj: webová stránka Institutu svobody a přímé demokracie, zpracoval autor práce (k 25. 7. 2023)

Tabulka č. 12: Cíle a účely politických institutů

Zkratka politického institutu	Cíle a účely politických institutů
IPS	Formulace a aplikace liberálních hodnot a idejí v české i mezinárodním prostředí.
MDA	Šíření a posilování ideálů svobody, humanitní demokracie, solidarity, sociální spravedlnosti, trvale udržitelného rozvoje a rovných příležitostí.
IKDP	Vnášení do veřejné debaty nových impulzů z pohledu křesťanské demokracie na člověka a společnost. Promyšlení a moderní interpretace hodnot, na nichž vyrostla evropská civilizace.
IPPO	Otevírání, promyšlení a zpracovávání témat moderní pravicové politiky. Usilování o její ideovou obnovu.
π	Rozvíjení základních idejí České pirátské strany a mezinárodního pirátského hnutí.
TOPAZ	Dosahování obecného blaha v souladu se stanovami vlastní činnosti. Vychází z konzervativních a demokratických tradic, z principu svobodného trhu a sociální odpovědnosti vůči společnosti i vůči budoucím generacím.
iSTAR	Podpora hodnot a myšlenek politiky liberálního středu. Je na nich postavena svobodná a demokratická společnost.
ISPD	Podpora národně a vlastenecky orientovaných proudů společnosti, podpora osobních a ekonomických svobod jednotlivce; rozvoj konceptu přímé demokracie.

Zdroj: zakládací listiny nebo stanovy politických institutů, zpracoval autor práce

Tabulka č. 13: Komunikační kanály Institutu pro politiku a společnost

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky IPS, zpracoval autor práce

Tabulka č. 14: Komunikační kanály Masarykovy demokratické akademie

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky MDA, zpracoval autor práce

Tabulka č. 15: Komunikační kanály Institutu pro křesťansko-demokratickou politiku

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky IKDP, zpracoval autor práce

Tabulka č. 16: Komunikační kanály Institutu pro pravicovou politiku

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky IPPO, zpracoval autor práce

Tabulka č. 17: Komunikační kanály Institutu π

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky π , zpracoval autor práce**Tabulka č. 18: Komunikační kanály TOPAZ**

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky TOPAZ, zpracoval autor práce

Tabulka č. 19: Komunikační kanály Institutu moderní politiky iSTAR

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓	✓

Zdroj: webové stránky iSTAR, zpracoval autor práce

Tabulka č. 20: Komunikační kanály Institutu svobody a přímé demokracie

Web	Sociální média						Publikace	Akce	Newsletter
	FB	IG	TW	YT	LI	PC			
✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×

Zdroj: webové stránky ISPD, zpracoval autor práce

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Dolejš Jakub

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2019

E-mail diplomantky/diplomanta:

52659489@fsv.cuni.cz

Studijní obor/forma studia:

Marketingová komunikace a public relations

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	13 -09- 2022 -1-
Čj: 252	Příloh:
Přidělena:	

Název práce v češtině:

Politické instituty v České republice - politická komunikace a manažerský vztah s mateřskými subjekty

Název práce v angličtině:

Political institutes in the Czech Republic - political communication and managerial relationship with parent subjects

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2022/2023

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Tématem bakalářské práce je vliv politických institutů na marketingovou komunikaci politických stran, které v období mezi říjnem roku 2017 a říjnem roku 2021 získaly zastoupení v Poslanecké sněmovně PČR. Činnost politických institutů upravuje zákon č. 424/1991 Sb., známý jako zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Strany a hnutí si mohou založit nebo být členem jednoho politického institutu, kterým se rozumí právnická osoba, jejímž hlavním předmětem činnosti je vzdělávací, výzkumná nebo publikační činnost. Zákon zároveň umožňuje čerpat dotaci na politický institut stranám, které měly poslance alespoň ve dvou ze třech posledních volebních období. Takové příspěvky jsou odvozeny od úspěšnosti daného politického subjektu a mohou se pohybovat v řádech milionů korun. Ten stejný zákon stanovuje, že takové příspěvky mohou být využity pouze na činnost institutu, a ne na činnost strany nebo hnutí, např. na volební kampaň.

Tato práce si dává za cíl zanalyzovat manažerský a komunikační vztah mezi politickými instituty se stranami či hnutími zastoupenými mezi lety 2017 a 2021 v Poslanecké sněmovně PČR. Snahou bude i konkrétní rozbor jednotlivých aktivit, které instituty financují z peněz ze státního rozpočtu.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

1. Teoretická část

- Politický management
- Politická komunikace
- Politická kampaň

2. Metodologická část

- Cíl práce a výzkumné otázky
- Metody a data
- Limity výzkumu

3. Politické instituty jednotlivých stran v Poslanecké sněmovně PČR mezi lety 2017 a 2021

- Politické instituty v ČR a jejich ukotvení v zákoně
- STAN – Institut moderní politiky iSTAR
- ANO – Institut pro politiku a společnost
- ODS – Institut pro pravicovou politiku
- KSČM – Institut české levice
- ČSSD – Masarykova demokratická

- KDU-ČSL – Institut pro křesťansko-demokratickou politiku
- TOP 09 – TOPAZ
- Piráti (institut strana ve zvoleném období neměla, až od roku 2022)
- SPD (institut hnutí ve zvoleném období nemělo, až od roku 2022)

4. Praktická část

- Management politických institutů v České republice
- Komunikační vztah mezi politickými instituty a mateřským subjektem
- Rozbor financování aktivit politických institutů
- Politický institut jako platforma pro zviditelnění – výčet výstupů straníků v rámci politického institutu
- Komparace a diskuze

Závěr

Zdroje

Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Práce bude čerpat z veřejně dostupných informací o aktivitách jednotlivých politických institutů, tj. publikace, konference nebo jiné veřejné akce nebo například transparentních účtů jednotlivých institutů. Mezi subjekty výzkumu se řadí politické instituty jednotlivých politických stran, které splnily požadovanou hranici uzavírací klauzule ve volbách do PS PČR roku 2017. Práce předpokládá i časové vymezení na funkční období politických stran v Poslanecké sněmovně PČR od roku 2017, konkrétně tedy začne analýza datem 21. října roku 2017 a končí 9. říjnem roku 2021. Toto období bylo zvoleno proto, že počínaje rokem 2018 mohly politické strany a hnutí, které jsou zakladatelem nebo členem politického institutu, inkasovat příspěvek ze státní kasy na podporu jejich činnosti. Do té doby fungovaly instituty hlavně díky sponzorským darům a grantům od nadací.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Práce se bude zakládat na obsahové analýze dat, které autor získá z veřejně dostupných zdrojů, např. webových stránek politických institutů (viz výše). Zároveň autor práce využije informace získané z polostrukturovaných rozhovorů se zástupci jednotlivých institutů a jednotlivých stran či hnutí. Mezi respondenty se bude řadit následující: předseda/předsedkyně správní rady politického institutu, ředitel/ředitelka politického institutu, řadový člen, politik aktivní v institutu, bývalý předseda/předsedkyně institutu, bývalý ředitel/ředitelka institutu a vybraní zástupci mateřské strany politického institutu.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B., T. (2000): Politická komunikace a média. Praha: Karolinum.

Jan Jiráček a Blanka ŘíCHOVÁ v této publikaci shromáždili práce od šesti různých autorů, kteří se snaží v obecné rovině definovat koncepty a pojmy spojené s politickou komunikací.

KŘEČEK, Jan. Politická komunikace : od res publica po public relations. 1 vyd. Praha: Grada, 2013. 169 s. ISBN 978-80-247-3536-8.

Kniha od Jana Křečka slouží jako úvodník do oboru politické komunikace. V publikaci se věnuje autor vysvětlení těch hlavních základů teorie a prochází těmi nejběžnějšími projevy politické komunikace.

CWALINA, Wojciech, Andrzej FALKOWSKI a Bruce I. NEWMAN. Political Marketing: Theoretical and Strategic Foundations. N.Y.: Routledge, 2011

Uskupení autorů – sestávající z Wojciecha Cwaliny, Andrzeje Falkowského a Bruce Newmana – v této publikaci pokrývá komplexně teorii politického marketingu. Zabývají se vývojem sdělení pro volební kampaně, popisují image kandidátů a jak správně pracovat se segmentací a positioningu v rámci volebního trhu nebo jak se má šířit sdělení kampaně.

KAID, Lynda Lee. Handbook of Political Communication Research. 2nd. USA: Lawrence Erlbaum Associates, 2004, ISBN 0-8058-3774-4.

Tato příručka od Lyndy Lee Kaid sdružuje v jedné publikaci práci předních světových politických konzultantů, odborníků na marketing nebo politologů. Ve 40 kapitolách autoři detailně vysvětlují světlé a stinné stránky politického marketingu v teorii i v praxi.

LEES-MARSHMENT, Jennifer. The Political Marketing Game. 2011th edition. United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2011. ISBN 978-0230537774.

Autorka Jennifer Lees-Marshment se na základě stovky rozhovorů s odborníky snaží zjistit, co vlastně v praxi z politického marketingu funguje. Na základě svých zjištění ukazuje, že důležitými aspekty úspěšné strategie politického marketingu je autenticita, hodnoty a vize, stejně tak jako tržní pragmatismus.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

MYSLIVEČKOVÁ, Michaela. Politické nadace, nebo občanské politické vzdělávání? Praha, 2016. 92 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

MARKOVÁ, Marie. Nové formy přesvědčování voličů: analýza politické komunikace hnutí ANO 2011 a SPD na sociálních sítích. Praha, 2021. 83 s. Diplomová práce, (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

NEČADOVÁ, Karolína. Analýza komunikace České pirátské strany za období 2017–2019. Praha, 2021. 75 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí diplomové práce PhDr. Soňa Schneiderová, PhD.

Datum / Podpis studenta/ky

9. 9. 2022

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

KOLRÁDOVA MARCELA

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.